Posamezna številka 20 vinarjev.

Štev. 90. V Ljubljani, v soboto, dne 20. aprila 1918. Leto XLVI

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 40·—
za en mesec „ .. „ 3.50
za Nemčijo celoletno . „ 45·—
za ostalo inozemstvo . „ 50·—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej .. K 36·—
za en mesec „ .. K 3·—
V upravi prejeman mesečno „ 2·50

Sobotna izdaja:
Za celo leto ..... K 8·—
za Nemčijo celoletno . „ 10·—
za ostalo inozemstvo . „ 13·—

# SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . po 50 v
za dva- in večkrat . „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petitvrsta K 1·—
Izhaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

## Pretekli teden.

Grof Czernin se je poslovil. Nemci, katerim se je bil z ruskim in rumunskim mirom in posebno z zadnjim govorom zelo prikupil, so vzdignili silen hrup. Proglasili so njegov odstop za politično katastrofo in sklenili, da se mora Czerninov naslednik brezpogojno držati njegove politike na zunaj in v notranjosti. V tej zahtevi so se združile vse nemške stranke razen socialnih demokratov. Medtem se je cesar mudil v Budimpešti in povabil k sebi grofa Štefana Tiszo in barona Buriana. Dne 16. aprila sta izšli dve cesarjevi lastnoročni pismi: odslovilno pismo grofu Czerninu, ki naglaša, da ostane politika, ki jo je zastopal grof Czernin, za cesarsko hišo in za obe državi tudi nadalje vodilo in pravec; drugo pismo prinaša imenovanje barona Buriana za Czerninovega naslednika ter mu obenem izroča vodstvo skupnega finančnega ministrstva. Burian je 18. t. m. nastopil službo in pred uradništvom razvil svoj program: ostati hoče zvest politiki svojega prednika. To je Burian takoj brzojavil tudi v Berlin.

Ker pa je z imenovanjem barona Buriana postalo jasno, da ima Tisza zopet vso veljavo, je dr. Wekerle, ki o tem imenovanju preje ni nič vedel, s svojim kabinetom odstopil. — Jugoslovanski klub in Češki svaz sta o izpremembi v zunanjem ministrstvu izdala komunike, v katerem ostro obsojata politiko grofa Czernina. Vsled Czerninovega nastopa je naša diplomacija doživela drugi Kraljevi gradec. Izjavlja, da se bo češko-jugoslovanska delegacija tudi v bodoče odločno borila za takojšen mir na zunaj, pa tudi za trajen mir med narodi monarhije. Končno izpoveduje, da do novega zunanjega ministra nima zaupanja. Tudi on bo vodil politiko pod tujim vplivom in za tuje interese. — Češko protestno zborovanje v Pragi dne 13. t. m. se je veličastno izvršilo. Zborovalci so svečano prisegli zvestobo svoji državnopravni misli. Na shodu se je obojestransko ponovila tudi obljuba zvestobe in solidarnosti med Čehi in Jugoslovani. — V naši ožji domovini je novo, da dr. Šusteršič zadnji teden ni ustanovil nobene nove stranke. — Na Flandrskem se Nemci bližajo Ypernu; Calais in tudi Armentieres sta še vedno v nevarnosti. Boji divjajo neprestano. — Na italijanskem bojišču boji ob Piavi in Gardskem jezeru. — Turki so na Kavkazu vzeli Batum in Čuruk Su. — Na Finskem so Nemci zasedli Helsingsfors in prodirajo na več mestih v notranjost; rdeča garda se drži le še na severu. — Besarabija se je združila z Rumunijo, a obdrži samoupravo; njene meje tvorijo Prut, Dnjester, Donava, Črno morje in stare avstrijske meje. — Na Nizozemskem so uvedli državljansko delavno dolžnost.

## Iz seje načelstva S. L. S.

V seji načelstva S. L. S., ki se je vršila 16. t. m., se je v celoti odobrilo besedilo pravilnika S. L. S. — Pravilnik se natisne in razpošlje zaupnikom, da na njegovi podlagi izvedejo organizacijo stranke po posameznih občinah, oziroma župnijah. — Daljši razgovor je bil o stališču stranke glede »Narodnega sveta« in o strankinih shodih.

Glede zasebnega sestanka dr. Šusteršičevih pristašev dne 8. aprila in glede njegovih resolucij izjavlja načelstvo S. L. S. soglasno:

1. Obžaluje, da se je s temi sklepi namenoma hotel poglobiti razkol v naših vrstah;

2. odreka pravico, govoriti v imenu slovenskega katoliškega ljudstva bivšim poslancem S. L. S., ki jih je shod zaupnikov dne 27. decembra l. l. soglasno pozval, naj odložé svoje mandate in so jim njih volilci na mnogih shodih izrekli svoje nezaupanje;

3. odreka pravico v imenu slovenskega katoliškega ljudstva izražati nezaupanje Jugoslovanskemu klubu, kateremu je svoje zaupanje na najsijajnejši način izrazil ves slovenski narod na mnogoštevilnih veličastnih shodih in s sto- in stotisoči podpisov;

4. izjavlja, da S. L. S. stoji slej ko prej na stališču jugoslovanske deklaracije, kakor so jo podali poslanci Jugoslovanskega kluba dne 30. maa 1917 v državnem zboru in kakor so jo soglasno odobrili in podpisali z ljubljanskim knezoškofom na čelu zastopniki vseh slovenskih političnih strank, ter zato ogorčeno odklanja vsako sumničenje in podtikovanje, naj pride od koderkoli, najbolj pa, če prihaja od strani, ki v tuji službi ob vsaki priliki in nepriliki s svojim herostratskim rovanjem izpodkopava resno skupno delo za uresničenje deklaracije;

5. zavrača skrajno žaljive in docela neosnovane napade na versko-politično delovanje našega škofa, za katerim stoji ves katoliški slovenski narod kakor en mož.

---

Mirovna pogajanja v Bukareštu so privedla do nove balkanske krize in so prekinjena. Kakor poročajo listi iz Nemčije, ki smejo informirati javnost o vseh važnejših zunanje-političnih dogodkih in zapletajih, obstoji resna nevarnost, da se pogajanja razbijejo. Svoj čas smo že naglašali, da so načela pogajanja z Rumunijo zopet vprašanje našega dualističnega sistema in da ni med Avstrijo in Ogrsko potrebnega soglasja, ker stoji naš prijatelj onstran Litve na stališču, da tangira mirovni sklep z Rumunijo v prvi vrsti Ogrsko samo, a le v podrejeni vrsti celokupno monarhijo. Naglašali smo, da je bila Ogrska pri pogajanjih oficielno zastopana, kar je povzročilo v tostranski državni polovici opravičeno nevoljo. Pred dnevi so nemški listi — na čelu jim »Vossische Zeitung« in »Lokalanzeiger« — razglasili vest, da je prišlo pri mirovnih pogajanjih do resnih nasprotji med Nemčijo in monarhijo in so pozivali diplomate Nemčije, naj v zadnjem trenutku preprečijo tak mir, ki bi prinesel večje koristi Avstriji kot pa Nemčiji.

Vsa zadeva je nato potihnila. V ospredju vsesplošnega svetovnega zanimanja je stal Czernin s svojim bojnim govorom in s svojim padcem, naša in tuja javnost je razpravljala med vrstami ali v vrstah o problemu avstrijsko-nemške zveze. Nato je prišel Tisza, ki je poslal svojega slamnatega moža Buriana na bojno pozorišče.

A sedaj prihajajo iz Bukarešta, Berlina in Sofije vznemirljive vesti. Pri mirovnih pogajanjih ni samo konflikta med Avstrijo in Ogrsko, Nemčijo in našo monarhijo, ampak glavno težišče, ki ovira mirovni sklep, leži v interesnem konfliktu med Bolgarijo in Turčijo na eni strani ter Bolgarijo in centralnima velesilama na drugi strani. V smislu bukareškega preliminarnega miru pripade Dobrudža Bolgariji. Turki se pa boje premočnega soseda in prijatelja ter hočejo kompenzacije. Te naj jim pa dajo Bolgari pri Karagaču. Gre tu predvsem za oni pas, ki ga je pred vstopom Bolgarije na stran centralnih držav odstopila Turčija Bolgariji. Jasno je, da se Bolgari upirajo taki kompenzaciji in ne bodo hoteli privoliti v tako regulacijo mejâ. Drugi predmet konflikta pa tvorita Konstanca in — Solun. Centralne države hočejo imeti predvsem pod vplivom Rumunije — zase železniško zvezo Černavoda — Konstanca in sicer za svoje gospodarske potrebe. Bolgari pa hočejo imeti popolno neodvisnost Dobrudže brez vsakih tujih služnostnih pravic. Istotako ni nobena tajnost, da bi Bolgari radi dobili Solun. Saj je predvsem radi Soluna prišlo do druge balkanske vojne. Avstrija in Nemčija hočeti pa ohraniti Solun zase — seveda pod suvereniteto Grčije. Solun naj bi bil brodovno opirališče za centralne države v Egejskem morju in prosta luka. Seveda je vprašanje Soluna dosedaj še teoretičnega pomena, ker Solun, ki bi bil deloma grški, deloma centralnih držav, je nemogoč in slednjič je Solun sedaj še vedno v angleških in grških rokah.

V Berlinu govore o odstopu državnega tajnika dr. pl. Kühlmanna. Nemčija je poslala v Bukarešt dr. Helffericha, ki naj »pomaga« in razplete ta gordijski vozel.

In v tem momentu bi potrebovali v Avstriji celega moža, moža, ki bi bil kos svoji nalogi, ki bi imel ljudstvo za seboj, ne pa Czernine in Buriane. Salus rei publicae — bodočnost države je v nevarnosti. Avstrijski Nemci pa se družijo z Mažari proti skupnemu sovražniku — Jugoslovanom, Čehom, Poljakom in končno tudi Ukrajincem in izigravajo v to svrho našo zunanjo politiko.

## Nemške stranke in Jugoslavija.

Dunaj, 19. aprila 1918.

Nemci so danes v stanju človeka, ki ga je strah. Vse njihovo početje dokazuje to. Posebno stopa pri njih v ospredje jugoslovansko vprašanje kot strašna in grozna pošast, ki je po njih domišljiji tako velika, da jih zdajpazdaj požre.

Nemške stranke se neprenehoma posvetujejo ter rote vlado, naj vendar kaj ukrene proti tej nevarnosti. Danes so skupno zborovala načelstva krščc. socialnega in nemškonacionalnih klubov. Seje so se udeležili tudi gospodje iz gosposke zbornice: Dr. vitez Klein, pl. Grabmayer in grof Nostitz. V seji je poročal znani hujskač Marckhl o jugoslovanskem vprašanju, na kar se je razvila debata, o kateri pa poročilo nič ne omenja. Kako je Marckhl poročal, si lahko mislimo. Starim gosposko-zborničnim ekscelencam bi bili gotovo stali lasje po koncu, ko bi njih glave že davno ne bile »tabula rasa«.

Od dobrega gospoda Seidlerja prosijo Nemci pomoči tako nujno, ker baje nemški volilci od svojih poslancev zahtevajo, naj ne podpirajo več vlade. Nemški poslanci se tu sklicujejo na ogorčenje, ki vlada med Nemci radi grofa Czernina, zraven pa jih ni čisto nič sram povedati, da le oni so državo tvoreči element. Tozadevne, proti Jugoslovanom naperjene pogovore sta s Seidlerjem imela gospoda prof. Waldner in Teufel.

Kakor poroča nemškonacionalna korespondenca, gospod Seidler »ni bil videti nenaklonjen« nemškim zahtevam.

Čemu vendar toliko razburjenja in strahu, če pa jugoslovansko vprašanje ni tako resno, kakor bi Nemci radi dokazali s pomočjo dr. Šusteršiča. Dejstvo pa je, da vsi Nemci danes računajo s tem vprašanjem, se pečajo ž njim, a poguma nimajo, da bi mu odprto stopili nasproti. Skrivajo se za frak gospoda Seidlerja. To pa ni nikdar posebno dobro, kakor gospodje nemški nacionalci lahko izvedo od dr. Šusteršiča, ki se je tudi zaman držal Stürgkhovega in Czerninovega fraka, pa je danes na Slovenskem vseeno samo še mož — žalostne preteklosti.

---

# LISTEK.

## Osamela cvetka.

(Češki spisal Vaclav Kosmák.)

Ko sem študiral, je bil gozd »Hory« o počitnicah moja radost, zabava, moj tovariš, takorekoč moj dom. Takoj po cerkvi sem vzel knjigo in šel za vrtom, kjer ima otec čebele, na sadnem vrtu ograjenem s trnjem, na katerem spomladi cveto krasne divje rože. Tam sem skočil s terase in šel pogumno mimo lovske koče, ovčarne in pokopališča na griček, zvani »štomeplky«. Na gričku stoji križ in poleg njega raste glog in robidnica. Z grička doli gre stezica kakih dvesto korakov in vodi na loko z lužo med jelšami. Tu smo se često kopali; luža je porastla s trdnimi rušami, ki so se upogibale kakor divan, ko smo po njih skakali. Ponoči leta tam kresnica in pravijo, da je že marsikoga zavedla, da je padel do pasu v lužo. Tu sem hodil in prišel nato čez livado po stezici med brinjem k velikemu mravljišču. Često sem tu postajal in gledal neme stvarce, kako marljivo hite s svojega mesta po stezici, kakor vrvica ravni in dobro oglajeni, in prinašajo bodisi hrano, bodisi za stavbo. Šel sem po mehkem mahu do velikega gozda, kamor je skozi zelene veje gledalo modro nebo in sonce in pošiljalo migljajočo svetlobo in drobno senco, kakor v častitljiv hram, kjer hodijo med tisočerimi stebri angeli miru in kjer Gospod Bog na harfi sveta prebira zlate strune. Kdor ima sluh za to godbo in srce za te zvoke pristopno, srečen! V gozdu sem preživel tako blažene ure, kakor oni menih, ki je šel poslušat spev rajske ptice, zato mi je vedno tesno po gozdu.

Ko sem nekoč prišel o počitnicah domov, sem takoj drugi dan hitel na »Hory«. Šel sem po ljubi, znani poti in v gozdu sem se nedaleč proč vlegel v goščo na mah. »Zdaj si oddahni, duša moja,« sem si mislil in se naslajal ob tej božji krasoti. Naenkrat zaslišim z daleka priglušen, sladek glas. Privzdignem glavo, napenjam uho in poslušam: bile so gosli. Pesem je bila priprosta, toda prijetna. Postajal sem še bolj pozoren in končno sem razbral, da je godec igral pesem: »Osirotelo dete« po napevu, ki je znan ob češki meji okrog Telče in na mojem domu. Igral je napev dvoglasno, v sekstah, tu in tam sem začul tudi tretji basov ton. Sedel sem tako očaran, da se niti premaknil nisem. Kdo je? Morda kak popotnik, ki si je v senčnem gozdu zaigral? — Čez časek je začel igrati neko veselo koračnico. Vstal sem in šel zvedavo proti oni strani, odkoder je godba zvenela. Brž, ko sem stopil na kraj gozda, sem zagledal pastirčka, sedečega pod brinjevim grmom, ki je igral s celo dušo. Šel sem bliže, pastirček me ni slišal. Bilo mu je kakih šestnajst let. Imel je platnene hlače, lahen jopič čez srajco in na glavi pokrivalo iz grobe slame. Noge je imel bose in opaljene. Igral je brez prestanka, ne da bi se ozrl. Mimo njega sem šel domov. Doma so mi povedali, da je to tuj dečko, ki ga je vzel ovčar spomladi v službo, in da slabo sliši. Kljub temu vendar precej dobro igra na gosli in včasih zvečer pozno v noč zveni njegovo igranje.

Drugega dne sem šel grede v gozd namenoma mimo brina, kjer je prejšnji dan sedel pastirček. Sedel je tam danes zopet; spoznal sem ga oddaleč po žoltem klobuku. Sedel je, gosli poleg sebe na zemlji, lakti oprte na kolena, brado v dlan, in gledal je pred sebe v praznoto. Ko sem se mu približal, me je opazil, privzdignil klobuk, obrnil presenečen lepo, ogorelo lice in jasne, modre oči in gledajoč me rekel: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« To je rekel, ne da bi vstal. Jaz sem se mu zahvalil in šel dalje, kakor da se ne bi nič zanimal zanj. Tako sem naredil nekoliko dni po vrsti. Ko pa sem videl, da me fantiček že pozna in da me več tako začudeno ne gleda, sem se nekoč ustavil pri njem. »Sinko, kje si se neki naučil tako lepo igrati?«

Fantek je odprl usta, kakor bi besede lovil; razumel me je in rekel: »V šoli sem se naučil trohico, drugo sam.« Sedel je še vedno.

»Sam? Lej, lej! In igraš mnogo?«

Pastirček se je bolestno nasmejal: »Igral bi, nimam s[illegible] in za nje tudi ne.«

»Revček! A drugega dela nimaš?«

»Ne!«

»Zakaj vsaj ne čitaš?«

»Nimam kaj.«

»No, za strune ti ne morem dati, ker sam nimam, a jutri ti prinesem knjigo, da boš čital.«

Fantku je v očeh zablestelo. Ko sem odhajal, je vstal in me gledal že čisto drugače — zaupno in odkrito.

Drugega dne sem mu prinesel Čelakovskega Čitanko za gimnazije, ki sem jo bil slučajno na počitnice vzel seboj. Vsedel sem se poleg njega in čital z njim. Madenček je bral površno, in jaz sem pojasnjeval, kar mu je bilo temno in neumljivo. Učil [illegible] je igraje. Tako sem posedaval z n[illegible] cele ure

# „Kranjski hujskači v duhovniški obleki“.

**Statistika koroške duhovščine.**

(Iz Celovca.)

Že skozi desetletja in zlasti zopet zadnji čas trobijo naši nasprotniki po svojih shodih, pišejo po svojih umazanih glasilih o »Krainerische Hetzer im Priesterkleide«; o »landsfremde Hetzer«. Lopniti hočejo s tem po slovenski duhovščini, a bijejo le sami sebe po zobeh. Poglejmo v zadnji »Personalstand« koroške duhovščine za l. 1917. in 1918., in videli bomo, kateri duhovniki delujejo na Koroškem, v slovenskem kakor nemškem delu dežele. Štejemo prav vse duhovnike; v dušnem pastirstvu, veroučitelje, redovnike, vpokojene, ali so izven ali v škofiji, kakor so našteti v imenovanem seznamu.

Vseh duhovnikov je v krški (celovški) škofiji **568**; v slovenskem delu, oziroma za Slovence 185, t. j. 32·5%, v nemškem delu 383, t. j. 67·5%. Domačinov, t. j. rojenih na Koroškem, je 265, ali 46·6%; drugih, t. j. rojenih izven dežele, 303, t. j. 53·4%. Izmed domačinov so **104 Slovenci** ali 39·5% in 161 Nemcev, t. j. 60·5%. — V naslednjem pomenjajo številke v oklepajih (—) odstotno razmerje do skupnega števila vseh duhovnikov (568).

**Za Slovence** deluje **185** duhovnikov, od teh domačinov 104, t. j. 56·3% (18·3%), drugih 81, t. j. 43·7% (14·2%). Izmed slednjih je **Kranjcev 24, t. j. 12·9% (4·2%).** Od teh bi se moglo odšteti 5, ker niso aktivni v deželi, a ker so zapisani, smo jih pustili! Deluje jih na Koroškem samo 19. Štajercev je 32, ali 17·3% (5·6%), Čehov 19, t .j. 10·3% (3·3%), iz Moravske, Primorske, Galicije vkup 6, t. j. 3·2% (1·0%).

Med **Nemci** deluje **383** duhovnikov, in sicer Koroščev 161, ali 42·0% (28·3%), drugih 222 ali 58·0% (39·1%). Izmed teh jih je **»rajhovcev«**, t. j. iz raznih držav Nemčije, največ Bavarcev in Prusov, **63** ali 16·5% (11·2%), Ogrsko, Laško, Švica vkup 11, t. j. 2·9% (1·9%), Štajerska 43 ali 11·2% (7·2%), Tirolska 32 ali 8·3% (5·6%), Češka 29 t. j. 7·6% (5·0%). Gorenje Avstrijska 20 ali 5% (3·5%), Nižje Avstrijska 14, t. j. 3·7% (2·4%), Moravska, Galicija, Solnograška, Šlezija, Primorsko vskup 10, t. j. 2·6% (1·8%).

Tudi te številke govoré in sicer — na razne strani!

# Sestanek dalmatinskih poslancev v Zadru.

Dne 13. in 14. t. m. se je vršil v Zadru v dvorani deželnega odbora sestanek vseh dalmatinskih poslancev, na katerem so se posvetovali o političnih in gospodarskih vprašanjih naroda in dežele.

Navzoči so bili poslanci: dr. Baljak, dr. Bulat, dr. Dulibić, Franić, dr. Gjunio, dr. Ivčević, Kunjašić, dr .Machiedo, Matulina, dr. Medini, Mikačić, Perić, Prodan, Simić, Simunić, Srzentić, dr. Tresić in dr. Vukotić. — Svojo odsotnost so opravičili, obenem pa izjavili, da se pridružujejo vsem sklepom, poslanci: Biankini, dr. M. Čingrija, dr. Katnić, dr. P. Čingrija, Radić, dr. Sesardić, Škurić, Klarić, Kulišić, Smodlaka, Bućin in dr. Knežević. Dr. Drinković je sporočil, da se ne udeleži sestanka iz osebnih ozirov.

Sestanek je otvoril kot sklicatelj don Prodan in je predlagal za predsednika dež. glavarja dr. Ivčevića.

Dr. Korošec se vsled nastalih političnih razmer ni mogel udeležiti shoda, ampak je poslal posl. Biankiniju sledeče pismo: »Blagorodni gospod! Zaradi političnega položaja, nastalega vsled govora grofa Czernina, in zaradi konference s Čehi glede taktike v bližnji bodočnosti, ne morem priti na svojo veliko žalost na sestanek v Zader in sodelovati pri važnih posvetovanjih uglednih dalmatinskih poslancev. Zato Vas prosim, da me pri gospodih tovariših opravičite in blagovolite izraziti moje največje spoštovanje. Vam udani dr. Korošec.«

Z ozirom na to, ker je bilo politično življenje vsled vojnih dogodkov popolnoma zadušeno, sedaj pa so se razmere znatno spremenile, je bilo pač potrebno, da se sestanejo dalmatinski poslanci in se pogovore o novih razmerah. V prvi vrsti so konstatirali, da so politični in osebni boji prenehali in da vsi sloji naroda, zavedajoči se velikih zgodovinskih trenutkov, pričakujejo ujedinjenje vseh treh plemen potom samoodločbe. Zaradi tega je tudi delovanje »Jugoslovanskega kluba« našlo živ odziv med ljudstvom in so mu ob tej priliki izrazili solidarnost. Istotako so izrazili z ozirom na napade grofa Czernina češkemu narodu svojo solidarnost in poslali predsedniku »Češkega svaza« sledečo brzojavko:

»Mi hrvatski in srbski poslanci Dalmacije, dalmatinskega dež. zbora in državnega zbora, zbrani na posvetu v Zadru dne 13. aprila 1918, pošiljamo bratski pozdrav češkemu narodu in njegovim voditeljem in istočasno protestiramo proti govoru zunanjega ministra, ki se trudi povišati Nemce in Mažare nad druge narode in s tem utrditi njihovo nadoblast, in v katerem je označil poslance in voditelje češkega naroda, a indirektno tudi poslance drugih nenemških in nemažarskih narodov in opozicijonalnih strank kot povzročitelje te grozne vojne. Izjavljamo, da niso povzročitelji tega podaljšanja tisti, ki zahtevajo udejstvitev naravnih narodnih pravic, ampak da leži težek vzrok in krivda temu podaljšanju na tistih, ki ne dajo narodom pravice, da sami odločujejo o svoji bodočnosti, ker hočejo nad njimi gospodovati. Prepričani, da je vse ljudstvo z nami, hočemo vztrajati solidarno s češkim narodom v najodločnejšem boju do končne zmage naših narodnih državnopravnih zahtev neodvisno od razvoja vojnih dogodkov.«

Dalmatinski sabor ni sklican. V deželi so razpustili vse polno občinskih svetov. namesto njih so pa postavili gerente, ki gospodarijo na škodo ljudstva in dežele. Te neustavne razmere se morajo končno že odpraviti. Nadalje so se posvetovali zbrani poslanci o strašnih preganjanjih ljudi in odločno zahtevali, naj se krivci kaznujejo.

V deželi je lakota. Od vseh strani prihajajo poročila, da ljudstvo strada in umira, pomoči pa ni od nikoder. Vse prošnje, vsi obupni klici za pomoč so bili in so zastonj. Zato so sklenili poslanci, naj se odpošlje naravnos k cesarju posebna deputacija, ki naj opiše obupni položaj dežele in prosi za pomoč. Na hrvatskega bana in na hrvatski sabor so poslali brzojavko, v kateri prosijo, naj sestrska Hrvatska pomaga ubogi Dalmaciji in ji pošlje živeža, ker bo sicer ta čas grob dalmatinskega hrvatskega in srbskega naroda. Hrvatski sabor še posebej rotijo, naj Dalmaciji pomaga, zahvaljujejo se pa Hrvatski, ker je vzela toliko dalmatinskih otrok na prehrano.

Državnozborskim poslancem so naročili, naj odločno nastopijo za zboljšanje prometnih razmer posebno na morju in proti tatvinam, ki se dogajajo na pošti in parnikih, vsled česar znatno trpi ljudska prehrana.

Nato so 80letnemu posl. dr. P. Čingriju poslali brzojaven pozdrav, k bolnemu poslancu Biankiniju pa posebno deputacijo, ki mu je izročila pozdrave s željo, naj kmalu ozdravi in posveti vse svoje moči političnemu delu.

Nato so bile sprejete soglasno sledeče resolucije:

1. Enodušni smo in solidarni z delovanjem »Jugoslovanskega kluba« na Dunaju z ozirom ujedinjenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samostojno državno telo in ga bomo pri delu za udejstvitev tega cilja z vsemi silami podpirali. — V drugi resoluciji najodločneje protestirajo proti temu, ker sabor že 6 let ni sklican in zahtevajo, naj se razpišejo volitve za sabor in občine. — V tretji resoluciji protestirajo proti narod uničujočemu sistemu, proti nasiljem in preganjanjem in zahtevajo popolno zadoščenje. — V četrti resoluciji zahtevajo finančno pomoč, ker je gospodarstvo na robu propada. — V peti resoluciji najogorčeneje obsojajo razne spekulante in oderuhe, ki odirajo ljudstvo večkrat z vednostjo in podporo javnih organov. — V šesti resoluciji zahtevajo, naj se pregledajo vsi nabavni računi aprovizacij, same aprovizacije naj pa pridejo pod nadzorstvo deželnega odbora.

# Nekaj o jugoslovanskem vprašanju.

»Pijeva korespondenca« prinaša pod gornjim naslovom naslednji dopis iz Ljubljane: »Obžalovanja vredno je, da vlada v nemškem, predvsem v dunajskem časopisju o jugoslovanskih zadevah in razmerah taka nevednost, da neprestano povzroča napačne razlage in poročila. Tako je na primer svoj čas velik dunajski list trdil, da je »Hrvatska država« v Zagrebu list Jugoslovanskega kluba na Dunaju, med tem ko je ta list v resnici le glasilo hrvatske stranke prava. Še bolj napačna je trditev, da je »Glas Slovenaca, Hrvata i Srba« glasilo bivšega župana Hribarja v Ljubljani, ko je v resnici zasebna last nekaterih hrvatskih in srbskih politikov na Hrvatskem. Prav čudna je bila tudi pisava dunajskega časopisja o znani zagrebški resoluciji. Najprej so obsojali, da besedilo resolucije ne govori izrecno o habsburški monarhiji. Na pojasnilo predsednika Jugoslovanskega kluba so pa to izjavo smešili kot umikanje. Najbolj značilna so poročila o prireditvah sloven. strank, ki so se vršile zadnje tedne v Ljubljani. Medtem ko so skušali manifestacijo z dne 24. marca kolikor le mogoče zmanjšati, so iz razgovora pristašev dr. Šusteršiča dne 8. aprila, ki se je vršil za zaprtimi vrati in katerega se je udeležilo komaj nad 100 oseb, napravili velikanske manifestacije.

V resnici je 24. marca manifestiral skoro ves slovenski narod, 8. aprila pa le neznatna skupina. Dne 24. marca je okoli 30.000 oseb vseh stanov in vseh strank pričakovalo na kolodvoru načelnika Jugoslovanskega kluba in ga v triumfalnem sprevodu spremljalo do magistrata. Pri sestanku v hotelu »Union«, kjer se je vršila slovesna izročitev 200.000 podpisov slovenskih žen in deklet za jugoslovansko majniško deklaracijo, so se govorili govori, v katerih so katoliška ljudska stranka, svobodomiselna narodna stranka in prvič tudi socijalno demokratična stranka po svojih načelnikih in voditeljih podale svoje izjave za majniško deklaracijo. Na nagovore obeh nabiralk podpisov gospe županje dr. Tavčarjeve in gdč. Cilke Krekove, sestre umrlega dr. Kreka, kakor tudi ene češke in ene hrvatske gospodične je odgovoril dr. Korošec z apelom na nositelja habsburške krone dobesedno: »Trdno in z zaupanjem pričakujem, da bo naš mladi, moderno misleči cesar naš glas uslišal in izpolnil našega jugoslovanskega naroda največjo željo, da mu bo dal svobodo in neodvisnost.« V teh stavkih gotovo ni pomanjkanja patriotizma in prekoračenja okvira majniške deklaracije.

Preidimo k prireditvi pristašev deželnega glavarja dr. Šusteršiča. Ta je razposlal vabila na v deželnem dvorcu se vršeče »važno, strogo zaupno posvetovanje«. Da je bilo število lajikov tako majhno, je gotovo čudno, ker ima dr. Šusteršič kot deželni glavar številne od njega več ali manj odvisne ljudi. Razmeroma veliko število duhovnikov predstavlja takorekoč vse pristaše deželnega glavarja med slovensko duhovščino, ker je vsa ostala kranjska duhovščina za svojim knezoškofom. Prireditev sama nima nič novega. Kritika o delovanju Jugoslovanskega kluba tudi ni nova, saj smo jo že prej brali, pač izpod peresa deželnega odbornika msgr. dr. Lampeta v nekem dunajskem listu. Zato je tudi odgovor na njo od strani katoliške ljudske stranke, namreč ugotovitev, da stremijo Slovenci za svojimi cilji vseskozi v okviru monarhije. Govoriti v imenu »katoliških Slovencev« pa pristaši deželnega glavarja v toliko nimajo nobene pravice, ker predstavljajo le prav neznaten del slovenskih katoličanov. »Katoliški Slovenci« stoje skoro v svoji celoti z ostalimi slovenskimi deli ljudstva za Jugoslovanskim klubom, trdno odločeni, da nastopijo za uresničenje majniške jugoslovanske deklaracije, katere tudi pristaši deželnega glavarja dr. Šusteršiča ne taje.

# Varstvo mladine.

O priliki otvoritvene predstave filma »Otrok mojega bližnjega« na Dunaju je imel voditelj mladinskega urada na c. kr. ministrstvu za socialno skrbstvo, dr. Edvard princ Liechtenstein predavanje, kako priti vedno večjemu nravnemu propadanju mladine v okom. Treba bo pametne, smotrene organizacije in obilih denarnih sredstev. Same oblastvene naredbe in prepovedi ne pomagajo veliko in imajo največ ta pomen, da razširjajo misel o varstvu mladine. Še-le kadar bo cela meščanska družba prevzeta spoznanja, kaj mladini škoduje in da je v interesu države in njene bodočnosti, da se vse to odstrani oziroma prepreči, tedaj bo ta družba prevzela vlogo, ki jo mora danes izvrševati policija. Priti moramo do tega, da se ustanovi »liga odraščenih«, katere člani bodo s pametno strogostjo nastopali proti dečakom, katere bi zalotili ob kakem zlem dejanju, bodisi s karajočo besedo ali tudi dejansko kaznijo. Skrbeti bo pa treba tudi za telesno okrepitev mladine in začeti že pri dojenčkih. Pred vojno je znašala umrljivost dojenčkov v Avstriji 20 do 22%, veliko več nego na Nemškem. Tekom vojne so se razmere še znatno poslabšale. Treba bo ukreniti vse potrebno v varstvo dojenčkov. Za malo deco se mora poskrbeti v otroških varovališčih, otroških vrtcih itd., za šolske otroke v zavetiščih in domovih. Otroke bo treba pošiljati na deželo. — Eden največjih sovražnikov mladine je kino; razen tega izvržki literature, detektivski kolportažni romani, pa tudi gledališče. Neki dunajski učitelj je te dni priobčil v časniku statistiko o obiskovanju kina med njegovimi učenci. Dognal je, da so učenci njegovega razreda v čisto kratkem času obiskali vsega skupaj 1600 kinskih predstav in videli nad 600 tatvin, približno 500 umorov in ubojev, dobrih 400 drugih zločinov in lepo število drugih stvari, ki tvorijo temelj kinski dramatski umetnosti. Kaj pomaga, če se listi spredaj zgražajo nad takim zavajanjem mladine, na zadnji strani pa prinašajo kričeče kinske inserate; kaj pomaga, če se občinstvo vznevoljuje, samo pa vedno obiskuje le take v nravnem oziru kočljive predstave v kinih in gledališčih in sili s tem podjetnike, da vzdržujejo take programe. Liga odraščenih naj tem neznosnim razmeram napravi konec.

# Bitka na zahodu.

**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

**Berlin,** 19. aprila. Uradno: Med udrtinami na flandrskem bojišču so se naši pozvedovalni oddelki na več točkah borili z belgijskimi in z angleškimi stražami. Odbili smo močne napade, s katerimi je sovražnik napadal od severa in severovzhoda Wytschaeto. Naš uničevalni ogenj je zadal sovražniku

---

pod brinom, kjer je solnčece toplo grelo, kjer je vonjala materina dušica, kjer so letali pestri metulji in hitri kačji pastirji, kjer je izpod grmov pokukaval tenki martinček, in pripovedoval sem mu, kar sem sam vedel o tujih narodih, o njihovih navadah in šegah, njihovem življenju in nehanju, o živalih in rastlinah v tujih krajih, on pa mi je pravil, kako ljudstvo naziva različne žužke in me učil, spoznavati ptičje glasove. Čudno, dasi je slabo slišal, vendar je spoznal vsak ton, zlasti visok in jasen. Oprijel se me je s celo dušo, in jaz sem ga ljubil kakor brata.

Ko so šle počitnice h koncu, sem ga nekoč vprašal, odkod je in kdo so njegovi roditelji.

Mladenič se je razžalostil in rekel: »Imam samo očka.« — »Samo očka? A kje stanuje?«

»V Telči imamo kočico. Očka je zidar. Dokler je bila mati živa, sem hodil vsak dan v šolo in se učil tudi na gosli — toda pred tremi leti je mama umrla in od tega časa nisem bil v šoli. Otca ni bilo cel dan domov, mene pa je puščal pri manjših bratcih. Ko sem plakal, da ne bom sam doma z bratci, se je hudoval in nekoč me je neprevidno udaril, da od tega časa slabo slišim. Potem se je otec zopet oženil, in jaz sem hodil po zaslužku. Letos spomladi so me poslali v svet, češ, da sem že dosti velik, da bi se prehranil. Vzel sem gosli in iskal službe, dokler je nisem tu-le našel. Če me ovčar pusti čez zimo, ostanem, ako ne, moram iti daije po svetu. Ah, ljubi Bog, ko bi bila mamica živa, bi ne sedel pri ovcah, učil bi se rokodelstva!«

Fantek je vzdihnil in kakor iz navade vzel gosli v roke. Zabrenkal je po strunah, so-li uglašene, in začel sam od sebe igrati:

»Osirotelo dete
v poldrugem letu.«

Vprašal sem ga, zna li celo pesem. Rekel je, da ne, da zna samo štiri kitice. »No torej, naučim te jo!« Začel sem peti, on pa je na gosli spremljal. Ko sem pel:

»Ah mama, mamica,
reci mi besedico —«

so mu zaigrale solze v očeh. Plakal je tiho do konca pesmi, ko sem pa pripel do konca, je odložil gosli in jokal, da se mu je telo potresalo. Pogladil sem ga po glavi in odšel v gozd, tudi solzen; od daleč so zopet zveneli tožni zvoki: »Osirotelo dete —«.

Pred sv. Vaclavom sem šel poslednjikrat na »Hory« in se poslovil od pastirčka. »Tonček,« sem rekel, »pojutrišnjem moram zopet v Iglavo; imej se tu dobro in ne pozabi me. Pošljem ti knjig.«

Ovčarček je bil ves žalosten in ni nič odgovoril.

Na sv. Mihaela sem odšel na pot. Pot k cesarski cesti vede skozi drugi del gozda, zvan »miliř.« Šel sem krepkih korakov, dokler nisem prišel do posekališča, zvanega »lovčja loka.« Zaslišal sem ovčje zvonce. V resnici, ovčarček je pasel danes na loki, stal je na gričku pri veliki jelki, klobuk v roki drže. Z roko se je oklepal jelke in ravno je izrezal v lub velik križ in pod njim letnico 1861. To je revček naredil v spomin na ločitev. Ko sem k njemu prišel, se je solzan smejal. Podal sem mu roko in žalosten v srcu sem se ločil.

Dokončal sem osmo šolo in prišel domov. Vprašam po pastirčku — a ni ga bilo več pri nas. Ovčar ga je menda odslovil, in kje je zdaj, nihče ne ve.

Od tega časa nisem slišal o njem, a spominjam se nanj, kot na minuli, krasni sen. Je-li šel mirno spat pod zemljo, ga je-li pohodil svet — Bog ve. Izgubil se mi je v svetu, kakor val v morju. Kadarkoli sem šel pozneje mimo jelke, v katero je vrezal križ, sem si mislil: »Ko bi marsikatero dete bogatih staršev imelo tvoje darove, Tonček, kako bi bilo srečno! A kaj tebi pomorejo? Možno, da tvoje srce otopi v revi in surovosti sveta in da nato umolkne, in sedel boš kakor izgubljen, v misli zatopljen pri svojih ovcah. — Uboga, osamela cvetka!«

najtežje izgube že v postojanki, v kateri se je pripravljal na napad.

S topovi so se močno borili med Bailleulom in La Bassójo. Naša pehota je izskočila severno, zahodno od Bethune na napad proti sovražnim črtam severno od prekopa La Bassé in je zaplenila več topov. Zelo spremenljivo so se borili pri Festubertu in pri Givenchyju, kjer smo ujeli nad 600 mož.

Ob reki Avre so nekaj dni sem močnejše streljali; obstreljevanju so sledili včeraj močni, gostovrstni francoski napadi proti Moriselu in proti Moreulu na obeh bregovih Avre. Gosti napadalni valovi so čez gozd Senecat in na obeh straneh ceste Ailly-Moreul večkrat brez uspeha naskakovali; v ljutem boju smo sovražnika vrgli s krvavimi izgubami zanj. V tem odseku so tudi ponoči s topovi močno streljali.

**Berlin,** 19. aprila zvečer. Na bojišču nič novega.

Francoz severnozahodno od Moreula po svojih včerajšnjih neuspehih ni ponovil svojih napadov.

**Angleško uradno poročilo.**

**London,** 18. aprila popoldne. Skoraj na celi bojni črti ob Lysi so se danes silno bojevali. Sovražnik je silno napadal od prekopa La Bassée pri Givenchyju do Lyse vzhodno od St. Venauta. Odbili smo vse napade. Naš ogenj je nemški pehoti zopet zadajal izredno težke izgube. Naše čete so ujele nad 200 mož. Posebno silno je pri Givenchyju besnel boj. Boj se tam še ni končal. Sovražni topovi so na tej bojni črti streljali dalje. Popoldne so zopet napadli naše postojanke severno od Kemmela, napade smo odbili.

**London,** 19. aprila zjutraj. Z uspehom smo odbili sovražne napade pri Kemmelu, o katerih smo poročali včeraj. Ponoči je bilo na celi angleški bojni črti primeroma mirno, le s topovi so streljali na obeh straneh. Dognali smo, da so pri brezuspešnih napadih pri Givenchyju sodelovali polki šestih sovražnih divizij. Boj pri Givenchyju in na drugih delih te bojne črte se je tako končal, da smo odbili sovražnika, ki se je končno s svojimi najodločnejšimi izgub polnimi navali ustalil le na eni ali dveh točkah naših obrambnih črt, ki so napredovale. Sovražnikove izgube so bile cel dan težke.

× × ×

Jutri, 21. t. m., poteče en mesec, ko so pričeli Nemci ofenzivo na zahodu. V tem času so se bile hude bitke na bojni črti približno od Laona čez Montdidier, Albert do ypernskega odseka. Nemci so poizkušali napredovati v smereh proti Lilli—Calaisu, Amiensu in proti Parizu. Angleži in Francozi so se morali prvotno umikati, a posrečilo se jim je, da so povsod ustavili napredovanje Nemcev in zamašili vrzeli, kjer so Nemci prebili. Včeraj podnevi se bitka v velikem obsegu ni bila. Predvčerajšnjim so Angleži odbili pri Givenchyju na črti od Givenchyja do St. Venanti napade približno šestih nemških divizij. Francozi so južno od Amiensa v velikem obsegu napadali Nemce, da razbremene Angleže. Nemci so Francoze vrgli.

## Boji z Italijani.

**AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.**

**Dunaj,** 19. aprila. Uradno: Boji med Adižo in Piavo se trajno živahno bojujejo. Na visoki planoti Sedmih občin smo odbili italijanske sunke.

**Angleške čete na laškem bojišču.**

Italijansko uradno poročilo z dne 19. t. m.: V asiaški kotlini so angleški oddelki uspešno izvedli napade na sovražne postojanke, zadali sovražniku občutne izgube in ujeli 22 mož. Sovražne patrulje, ki so prodirale proti našim črtam pri Cornu di Cavonto in v Dolini Bolla, smo z našim ognjem zavrnili. Na vsej fronti delovanje obeh artiljerij.

Angleško uradno poročilo z dne 19. aprila: Na italijanski fronti je položaj v splošnem miren. Zadnjo noč so manchestrski in südstaffordshirski bataljoni uspešno pozvedovali. Okoli 30 Avstrijcev je bilo ubitih in 22 ujetih. Naše izgube so zelo majhne. Včeraj je bilo po desetih dnevih prvič lepo vreme, zato so letalci živahno delovali. Izvršili so uspešne poizvedovalne polete na veliko daljavo. Vršili so se težki zračni boji. 11 sovražnih letal smo razbili, eno pa prisilili, da se je spustilo na tla. Od naših letal ne pogrešamo nobenega. Poleg tega so obrambni topovi sestrelili eno sovražno letalo.

## Iz Ukrajine.

**Nemško poročilo.**

**Berlin,** 19. aprila. Uradno: V Tavriji smo zasedli Czaplinko in Melitopol.

## Z Balkana.

**Nemško poročilo.**

**Berlin,** 19. aprila. Uradno: V ovinku Črne smo sunkoma napadali ter ujeli več Italijanov in Srbov.

## Cesarjevo pismo.

**Pariz,** 17. aprila. Ambriot piše v »L' heure«: Splošno se obžaluje, ker se je objavilo cesarjevo pismo. Predvsem moramo zdaj vprašati, kako daleč so takrat pogajanja napredovala. Pokazalo se je, da Lloyd George in Sonnino nista vsebine in značaja cesarjevega pisma natančno poznala, ker bi bila sicer gotovo drugače sodila. Bojimo se, da so iz pisma več dejstev izpustili in popačili, da so vplivali na mnenje Lloyda Georga in Sonnina. Potvoritev pisma tvori le posamezen slučaj med mnogimi drugimi podobnimi pripetljaji.

**Frankobrod ob Meni,** 18. aprila. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Lugana: V Italiji so vsled polemike povodom Czerninovega odstopa zelo razburjeni. Časosipi zahtevajo brez izjeme, naj Sonnino v zbornici natančnejše pojasni pogajanja med Francozi in Avstrijci, da se, kakor pravi »Corriere della sera«, odkrije preteklost in zavaruje bodočnost. Corriere poroča iz Rima, da Italijanov o pismu cesarja Karla na posvetu v Saint Ieanu Mariennu aprila 1917 niso obvestili, marveč da so o njem le Francozi in Angleži razpravljali. Sonninu so ga predložili šele meseca julija v Londonu kot rešeno zadevo. List je vsled zapostavljanja Italije zelo nevoljen, a upa, da je zdaj med zavezniki prijaznosti nasproti Avstriji konec.

**Clemencauovi dokazi.**

**Pariz,** 17. aprila. »Agence Havas«: V skupni seji odsekov za zunanje zadeve, vojsko in mornarico je danes ministrski predsednik Clemenceau poročal o avstrijsko-ogrskih poizkusih, da bi se zavezniki vsled mirovnih pogajanj sprli. Odseku za zunanje stvari je predložil vse akte v tej zadevi. Odsek bo zadevo proučeval in poročal o njej.

**Genf,** 17. aprila. »Agence Havas« objavlja nov opis v zadevi cesarjevega pisma. Iz njega se kaže, da je francoska vlada v zadregi, ko mora spise predložiti javnosti. »Agence Havas« trdi, da je bilo prvotno pismo cesarja Karla spisano s svinčnikom. Francoska vlada ima le eno kopijo pisma. Nekaj tednov potem, ko je princ Sikst Bourbonski pokazal pismo, je princ sporočil Poincareju nadaljnje izjave, s katerimi se je zadeva končala. »Petit Journal« poroča, da ne bodo objavili aktov, ki jih nameravata vlada in Ribot izpopolniti.

## Burian bolgarskemu ministrskemu predsedniku.

**Dunaj,** 18. aprila. (K. u.) Zunanji minister je brzojavil bolgarskemu ministrskemu predsedniku: Milost Njegovega cesarskega in kraljevega Apostolskega Veličanstva mi je poverila ministrstvo c. in kr. hiše in zunanjih reči. Ko o tem obveščam Vašo ekscelenco Vam obetam, da bom smatral za svojo glavno nalogo gojiti in varovati tesno zvezo, ki tako srečno veže monarhijo in Bolgarijo. Ker sem trdno prepričan, da tudi Vaša ekscelenca zasleduje ta prevzvišeni smoter, zanesljivo pričakujem, da bomo v preteklosti preizkušeno skupno sodelovanje nadaljevali.

# Politične novice.

+ **Shod S. L. S. v Dolenjem Logatcu.** V nedeljo, dne 21. t. m. se vrši ob 3. uri popoldne v Dolenjem Logatcu, v dvorani društvenega doma političen shod. Poroča poslanec Jože Gostinčar.

+ **Nov dnevnik dr. Šusteršiča.** Glasilo deželnega odbora naznanja, da bo novemu dnevniku, ki ga misli izdajati, ime »Novice«. Stal bo na leto 40 kron. Novi dnevnik bo imel namen, kakor je razvidno iz dosedanjega dela »Resnice«, pobijati politiko Jugoslovanskega kluba, ki se bori za uresničenje majniške deklaracije, oslabiti splošni narodni položaj, širiti nemško mišljenje med našim ljudstvom in pomagati dr. Šusteršiču do ugleda, ki ga je s svojo tujsko politiko zaigral. Katoliško ime nosi kot slepilo. Izdajatelji pravijo, da ne razpolagajo z denarjem in da bodo zato pošiljali dnevnik samo tistim, ki ga naroče. Nam se zdi, da bodo bolj razpolagali z denarjem kot z naročniki, ker si s takim listom poštena slovenska hiša ne bo hotela umazati dobrega imena.

+ **Milosten odpust grofa Czernina.** Z Dunaja poročajo 19. t. m.: Danes je cesar sprejel prejšnjega zunanjega ministra grofa Czernina, ki te dni odpotuje v Opatijo na oddih. Avdienca je potekla na način, ki je bil za ministra nad vse časten. Cesar mu je osebno izročil briljante k velikemu križu svetoštefanskega reda in se mu v najtoplejših besedah zahvalil za njegovo uspešno in požrtvovalno državniško delovanje ter izrazil željo, naj bi se grof Czernin v Opatiji tako okrepil, da bi njegova dragocena delavna moč ostala tudi v bodoče ohranjena dinastiji in monarhiji.

+ **Hauser pri cesarju in Burianu.** Predsednik avstrijske delegacije, deželni glavar prelat Hauser je bil 19. t. mes. popoldne pri cesarju v avdijenci. Tekom pogovora je cesar ponovil zatrdilo, ki ga je Nemcem 17. t. m. podal ministrski predsednik dr. vitez pl. Seidler, da se smer naše zunanje politike vsled zadnjih političnih dogodkov ne bo nič izpremenila. — Zvečer je bil Hauser povabljen k zunanjemu ministru baronu Burianu, s katerim je imel daljši pogovor.

+ **O odpustu barona pl. Trnke** se uradno poroča: Tačas v vojnem ministrstvu poslujoči, z naslovom in značajem domobranskega general. inženirja opremljeni minister izven službe dr. Otokar baron pl. Trnka, ki je bil pred kratkim imenovan za tehničnega nadzornika zakonu o vojnih dajatvah podrejenih zasebnih obratov, je minoli mesec kot član gosposke zbornice prosil za odpust iz aktivne vojaške službe, kateri prošnji se je sedaj z ozirom na navedene razloge ugodilo. — O tem poroča »Fremdenblatt« z druge strani: Res je, da se je izvršil odpust barona pl. Trnke — kakor je v takih slučajih običajno — na njegovo prošnjo. Pa tu ne gre za prostovoljno službeno utrujenost, marveč je odpust povzročila ravno brzojavka bivšega ministra za javna dela češkemu manifestacijskemu zborovanju.

+ **Burianovo potovanje v Berlin** se izvrši najbrže začetkom prihodnjega tedna; dotlej se bo državni kancler vrnil iz glavnega stana. Ali odpotuje Burian iz Berlina takoj v glavni stan, da se predstavi nemškemu cesarju, še ni določeno.

+ **Kriza na Ogrskem.** Iz Budimpešte poročajo 19. t. m.: Poslanska zbornica se snide 23. t. m. na sejo; ministrski predsednik dr. Wekerle bo naznanil odstop celokupnega kabineta. — Ministrski predsednik se odpelje te dni k cesarju na Dunaj; predložil bo nove ministre, če mu cesar znova poveri sestavo vlade, kar se pričakuje. V vladi ostanejo ministri Popovics, Szterenyi, Serenyi in princ Ludovik Wnidischgraetz, dočim grof Albert Apponyi, Vaszonyi, Esterhazy, Toth in Bela Feldös izstopijo. Seveda se ta imenik še lahko izpremeni. — Organizirano delavstvo v Budimpešti je priredilo pol ure trajajoč demonstracijski štrajk, tudi električna železnica ni vozila. Med tem odmorom je delavstvo izročilo vojaškim poveljnikom ozir. voditeljem tovaren vloge, v katerih zahteva nujno rešitev volilnega vprašanja. Imenuje naj se vlada, ki bo to vprašanje takoj rešila. Vojaški voditelji so vloge sprejeli, nakar se je delo zopet pričelo.

+ **Dr. Wekerle o volilni reformi.** Iz Budimpešte poročajo 18. t. m.: Na večerni konferenci 48tovske ustavne stranke je izvajal dr. Wekerle: Ustanovili smo bili manjšinsko vlado z zatrdilom, da bomo, če svojega programa volilne reforme z današnjim parlamentom ne bomo mogli zagotoviti, apelirali na narod. Smatrali smo za svojo dolžnost, podati demisijo. Tudi danes še zahtevamo tako volilno reformo, ki je do zadnjih meja zmiselnosti splošna, ki krije v sebi jamstvo, da ne dajemo samo na papirju, marveč obsega tudi določbe, da bodo opravičenci v volilne imenike tudi vsprejeti in ki odgovarja vsem zahtevam čistih volitev. Delali so se poizkusi za kompromis. Morem vas pomiriti, da pri teh poizkusih nisem šel dalje, nego odgovarja mojim obljubam. V podrobnosti se nočem spuščati, ko se je kompromisni poizkus izjalovil že pri prvih točkah, za katere je izšla pobuda z višjega mesta in ne z naše strani. Ponavljam torej, da zvesto in neizpremenjeno vztrajam na temeljnih načelih predloge. Menim, da more stranka zavzeti le eno stališče, to namreč, da se zvesto drži svojih temeljnih načel v tem programu. Kot manjšinska vlada smo prisiljeni, da v slučaju, ako naleti volilna pravica na ovire, apeliramo na volilce. S tem pa ni rečeno, da bi odklanjali drugačeno rešitev, če bi bila mogoča. Ostati moramo skupaj, ker nam ta zveza daje jamstvo, da se bo volilna pravica uresničila v tistem obsegu in taki čistosti, kakor smo jo bili zamislili. — Nato je predložil posl. Ugron resolucijo, katero je bil sprejel predsedstveni svét v včerajšnji seji in ki se glasi: 48tovska ustavna stranka pritrjuje stališču odstopivše vlade, po katerem ni dovolila nikaki hkoncesij na škodo bistvenih določb preložene volilne reforme. Stranka soglaša tudi s tem, da je odstopivša vlada, ko za izvršbo tega svojega stališča ni imela zadostnega jamstva, v smislu ustavnih zahtev podala ostavko. Stranka se strinja s tem stališčem vlade in neomajno vztraja na programu volilne pravice in samostojne ogrske armade, kakor tudi narodnih in socialnih reform, na podlagi katerega programa se je bila ustanovila, podpirala bo samo tako vlado, ki si ta program v celoti prisvoji in v vprašanju volilne pravice v omejitvi pravic ne gre dalje, nego kar je dovolila odstopivša vlada. — Resolucijo so sprejeli s 46 proti 27 glasovom.

+ **Avstrijski vojni dolgovi.** Izšel je nekoliko pozno izkaz o stanju avstrijskih dolgov, katere navaja le za dobo do 30. junija 1917; sedmega vojnega posojila in pozneje najetih posojil toraj še ne obsega. V 35. vojnih mescih, do 30. junija 1917, je najela Avstrija 42 tisoč milijonov 300 tisoč kron dolga. Na vojna posojila odpade 23 tisoč milijonov kron, Avstro-ogrski banki je Avstrija dolžna nad 10 tisoč milijonov kron, zasebnim avstrijskim bankam 6124 milijonov kron, zasebnim bankam v Nemčiji 2400 milijonov kron. Vsako leto bodo požrli vojni izdatki 1767 milijonov kron obresti. Izkaz seveda ne pove, koliko je stala vojska Ogrsko. K 42 tisoč 298 milijonom kron vojnih dolgov moramo še priračunati 12.806 milijonov kron dolgov iz mirnih časov. Avstrijci smo bili torej dolžni 30. junija 1917 nad 55 tisoč milijonov kron, vsako leto znašajo obresti 2215 milijonov kron! Zdaj pa pomislimo, koliko bodo davki poskočili, da bomo plačevali le obresti, kaj še dolg sam!

+ **Jugoslovanska deklaracija in koroški škof.** Celovški škof dr. Adam Hefter, rodom iz Nemčije, je v zaupni okrožnici prepovedal, kakor znano, slovenski duhovščini nabirati podpise za jugoslovansko deklaracijo med ljudstvom. Slovenska duhovščina pa se ni dala oplašiti ter je škofu predložila koncept, v katerem pozivlje vse slovenske člane koroške duhovščine, naj se pismeno izjavijo za jugoslovansko deklaracijo. Ta korak so vsestransko utemeljili. Škof je nato besedilo odobril ter je celo lastnoročno popravil (pravzaprav poostril). Deklaracijo je sedaj podpisala vsa slovenska koroška duhovščina.

+ **»Neue südslavische Rundschau«** je prepovedala razširjati bosenska vlada po Bosni in Hercegovini.

+ **Kühlmann obolel.** Na poti iz nemškega glavnega stana si je nakopal vnetje v vratu državni tajnik za zunanje zadeve pl. Kühlmann. Ostati bo moral nekaj časa v postelji.

+ **Važni posveti rimske kurije.** »Secolo« poroča: V zadnjih dneh je prišlo v Rim več kardinalov in škofov iz raznih delov Italije, da se udeleže važnega posveta, katerega je sklical papež.

+ **1. majnik.** Mestni zastop v Plznu je na predlog župana Manda sklenil, da razglasi 1. majnik za praznik vseh občinskih nastavljencev.

+ **Diplomatski odnošaji med Rusijo in Nemčijo.** »Voss. Ztg.« poroča: Nemci so ponovili diplomatske zveze z Rusijo. Grof Mirbach je odpotoval 18. t. m. v Moskvo, ž njim potuje kljub napadom velenemcev tajni svetnik dr. Riegler, ki je bival v Stockholmu, kjer se je trajno pogajal z boljševiki.

+ **Pruska volilna preosnova.** Večina narodnoliberalne deželnozborske frakcije vztraja v svojem sklepu, da bo glasovala proti enaki volilni pravici, ki bo nato najbrže odklonjena.

+ **Socialne preosnove v Nemčiji.** Družba za socialno preosnovo je priredila minulo nedeljo v Berlinu zelo obiskano manifestacijo. V dveh dvoranah so morali zborovati. Poslanec Franke je rekel: »Delavci in nastavljenci se morajo uvrstiti v stavbo države, kakršna se bo razvila po vojski. Postava in uprava morati zato pripoznati vsa poklicna društva delavcev in nastavljencev. Ustanoviti se morajo delavske zbornice. Brezposelne moramo zadostno podpirati. Finančno slabim delavcem se mora s krediti priskočiti na pomoč. Inozemsko delavsko vprašanje se mora tako rešiti, da se izognemo vsakemu pritisku na plačo v škodo nemškim delavcem. Iz javnih sredstev naj se skrbi za zdrava stanovanja. Ščititi moramo s postavodajo delo žensk in otrok. V mestu in na deželi moramo pospeševati ljudske in nadaljevalne šole.« Drž. poslanec Trimborn je izvajal: »Pred vojsko smo imeli veleobsežno socialno reformo, ki nam je omogočila, da smo v tej vojski milijonov ljudi zmagovito kljubovali sovražnim napadom. A ne hvalimo socialnega dela pred vojsko, marveč pošteno priznajmo, da smo napravili marsikatero napako. Vsega se izogibajmo, kar more število rojstev znižati. Skrbeti moramo za dobra stanovanja in da se okrepi ženska gospodinja. V tem vprašnju korenini pametna in jasna socialna politika.«

+ **Wilson v Evropi.** Londonski listi poročajo, da odpotuje predsednik Wilson začetkom majnika ali junija v Evropo. V Londonu se sestane s kraljem Jurijem, v Parizu pa s Poincaréjem.

Obiskati namerava tudi na bojišču ameriške čete.

+ **Prapor ruske republike sovjetov.** Osrednji odbor delavskih, vojaških in kmečkih sovjetov je sklenil, da se uvede rdeči narodni vojni prapor s sledečim zlatim napisom: Ruska socialistična federativna republika sovjetov. Ta prapor se uvede tudi na ruskih vojnih ladjah.

+ **Proti knezu Lichnowskemu.** Pruska gosposka zbornica bo 26. t. m. razpravljala o predlogu I. državnega pravdnika deželnega sodišča I. v Berlinu, ki prosi dovoljenja, da sme kazensko preganjati člana gosposke zbornice kneza Lichnowskega.

+ **Romanoviči.** »Politiken« poroča: Vplivni krogi delajo na to, da bi smela carica vdova odpotovati na Dansko. Ljenin načrtu pod gotovimi pogoji ne nasprotuje. Carjevo rodbino so poslali iz Tobolska na Ural, ker so pričakovali napada Japoncev. Car sme brati časopise in se zelo zanima za svetovne politične dogodke.

+ **Mirovna pogajanja z Rumunijo** se vkljub ministrski krizi nadaljujejo. Generalni konzul Peter je v Bukareštu.

+ **Mirovna pogajanja Ukrajine z Rusijo.** Ukrajinska republika je 17. t. m. sklenila, da sprejme predlog ruskega ljudskega komisarijata o mirovnih pogajanjih z Rusijo.

+ **Ukrajina proti priklopitvi Besarabije Rumuniji.** Ukrajinska centralna vlada je v svoji seji 16. t. m. izjavila, da ne priznava sklepa o priklopitvi Besarabije Rumuniji, ker ta sklep ne odgovarja željam vseh narodov, ki bivajo v Besarabiji. Ukrajinska ljudska republika zato zahteva, naj se izvede svobodno izražanje želja in da naj izločijo vse tiste dele Besarabije, ki žele, da se združijo z Ukrajino. Ukrajinska osrednja vlada je naročila ljudskemu ministrskemu svetu, naj pošlje Rumuniji in državam četverozveze protestno noto proti zatiranju in nasilstvu besarabskih narodov in naj se ukrene, da se usoda Besarabije odloči sporazumno z ukrajinsko ljudsko republiko in po volji vsega besarabskega prebivalstva.

## Iz seje dež. odbora kranjskega.

**Ljubljani, dne 17. aprila 1918.**

Navzoči: kot predsednik deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, kot prisedniki deželni odborniki msgr. dr. Evgen Lampe, Otto Maria baron Apfaltrer pl. Apfaltrern, dr. Vlad. Pegan in dr. Ivan Zajec. — Predsednik konstatuje sklepčnost in otvori sejo. — Aprovizačne zadeve. Storili so se nekateri sklepi v aprovizacijskih zadevah. — Osobne zadeve. Živinorejskemu nadzorniku Rado Legvartu in rač. svetniku Avgustu Bukovcu se podeli za čas njunega poslovanja pri Deželnem mestu za vnovčevanje živine naslov »ravnatelj«. — Draginjske podpore za ljudsko in meščanskošolsko učiteljstvo. Poslanska zbornica je sklenila v svoji seji dne 15. marca 1918 zakonski načrt, po katerem se dovoljujejo za l. 1918. draginjske doklade aktivnim in vpokojenim učiteljskim osebam na javnih ljudskih in meščanskih šolah kakor tudi vdovam in sirotam po takih učiteljskih osebah, h katerim bi prispevala država 70%, dežela pa 30%. Temu zakonskemu načrtu namreč še ni pritrdila gosposka zbornica in utegne poteči še precej časa, da zadobi Najvišje potrjenje in se izvrše potrebne poizvedbe, da se dobi podlaga za odmero drag. doklad posameznikom. Ker pa je treba bednemu položaju učiteljstva hitre odpomoči, je po nalogu dež. glavarja stopila deželna uprava v stik s c. kr. dež. šolskim svetom v tem smislu, da je deželni odbor pripravljen, izplačati že 1. maja 1918. predujeme na račun državno-deželnih drag. doklad v smislu § 9 od poslanske zbornice sklenjenega zakonskega načrta. Ti predujemi bi bili odmerjeni tako-le: 1. Za aktivno učiteljstvo ljudskih in meščanskih šol: a) za učiteljske substitute in pomožne učitelje obojega spola ter proti nagradi nastavljene učne osebe po 100 K; b) za samske definitivne in provizorične učne osebe brez ozira na službeno dobo po 150 K; c) za učiteljstvo z rodbinskim stanjem 2 ali več oseb brez ozira na službeno dobo po 250 K; 2. Za vpokojeno učiteljstvo ljudskih in meščanskih šol brez ozira na službeno dobo po 100 K. 3. Za vdove in sirote po učiteljih ljudskih in meščanskih šol: a) za vdove po 100 K; b) za sirote brez staršev po 60 K; c) za sirote brez očeta po 40 K; č) za miloščino vživajoče osebe po 25 K. Izdal se je tozadevni dopis c. kr. dež. šolskemu svetu z nujno naprosbo, da nemudoma sporoči namero deželnega odbora c. kr. ministrstvu za bogočastje in uk, izposluje od tega zagotovitev glede vračunanja predujemov v državno-deželne drag. doklade za leto 1918. in zadevo tako pospeši, da bo deželni odbor v položaju, predujeme izplačati dne 1. maja 1918. Deželni odbor pritrjuje soglasno odredbam deželnega glavarja ter sklene izplačati omenjene predujeme pod navedenim pogojem. — Generalmajor Pregelj — volilo za invalide in slepce. Dne 7. oktobra 1915 v Schärdingu umrli c. in kr. generalmajor Ivan Pregel je oporočno zapustil deželnemu odboru volilo 3000 K za sklad za slepce in invalide. Polovica tega volila se dene v sklad za deželni zavod za slepce, druga polovica pa se vodi kot poseben zaklad za invalide. — Cestni okrajni odbori, pobiranje 20%nih doklad za leto 1918. S pridržkom naknadne odobritve deželnega odbora se sklepom nekaterih cestnih okrajnih odborov glede pobiranja nad 20%nih doklad pritrdi in o tem obvesti c. kr. deželna vlada. — Salezijanski zavod na Rakovniku. Vsled svoječasnega okupiranja prostorov salezijanskega zavoda na Rakovniku po vojaštvu so potrebna večja adaptacijska dela, da bodo prostori zopet sposobni za svoj namen. Ker zavod tako obsežnih popravil sam nikakor ne zmore in ker je vojna uprava v prvi vrsti poklicana, da spravi prostore v poraben stan, se sklene obrniti se na vojno ministrstvo za odpomoč in obenem naprositi c. kr. deželno vlado, da tudi s svoje strani stori primerne korake. — Deželno gledališče. Gledališkemu konzorciju v Ljubljani se pod gotovimi pogoji dovoli začasna brezplačna uporaba deželnega gledišča za gledališke predstave. — Definitivna uredba dotičnega razmerja se pridržuje deželnemu zboru odnosno prihodnji deželni upravi.

# Dnevne novice.

— **Izročitev častnega srebrnega signalnega roga polku gorskih strelcev št. 2.** V sredo dne 17. t. m. sta obiskala župan dr. Ivan Tavčar in podžupan dr. Karel Triller v spremstvu magistratnega svetnika Janka Bleiweisa viteza Trsteniškega naš domači gorski strelski polk št. 2 v njegovem sedanjem stajališču na italijanski fronti, da mu izroče srebrni častni rog, ki ga je občinski svet sklenil pokloniti temu junaškemu polku kot skromen znak hvaležnosti deželnega stolnega mesta Ljubljane za vsa hrabra dejanja na različnih bojiščih, posebno pa na italijanskem bojišču. Izročitev roga se je izvršila na izredno slavnosten, obenem pa tudi nenavadno prisrčen način. Po slovesni vojaški službi božji, kateri je poleg dveh generalov prisostvoval ves častniški zbor, na čelu mu polkovnik Pour, ter popolni polk gorskih strelcev št. 2, je najprvo vojaški kurat blagoslovil poklonjeni rog, nakar je župan dr. Iv. Tavčar izročil ta rog gospodu polkovniku z vznesenim nagovorom, ki ga je končal z besedami: »Na vseh vaših potih spremljaj Vas rog kot zvest prijatelj, na potih slave in uspehov, posebno pa na potu ljubezni do domovine, do jasne njene dinastije! Vas, velecenjeni gospod polkovnik, pa prosim, da neznatni dar deželnega stolnega mesta v imenu lepega svojega polka prevzeti blagovolite!« Po tem govoru je nagovoril polkovnik Pour zbrani polk najprvo v nemškem in potem v slovenskem jeziku. Opoldne se je vršil slavnosten obed. Častniki in podčastniki so izročili županu pred odhodom vsoto 4330 K, ki naj se porabi v narodne in blagotvorne namene, in sicer za Slovensko Matico 1500 K, za Ciril-Metodovo družbo 1500 K, za Krekovo ustanovo 500 K, za slovenske oslepele vojake 500 K in 330 K za mestne revеže ljubljanske.

— **Sodna imenovanja.** Deželni sodni svetnik v Ljubljani dr. Oton Papež je dobil naslov in značaj višjega deželnosodnega svetnika in dež. sodni nadsvetnik v Ljubljani Henrik Sturm je imenovan za dež. sodnega nadsvetnika pri dež. nadsodišču v Gradcu. Državni pravdnik v Novem mestu dr. Anton Kremžar je dobil naslov in značaj prvega državnega pravdnika in deželni sodni svetnik Franc Milčinski je imenovan za dežel. sodnega nadsvetnika.

— **Odlikovanje.** Vojni kurat Peter Jurak je odlikovan z viteškim križcem Franc Jožefovega reda. Isto odlikovanje je dobil vojni kurat Franc Kren.

— **Iz justične službe.** Okrajni sodnik dr. Franc Krančič v Celju je imenovan za deželnosodnega svetnika istotam.

— **Duhovniška vest.** Prestavljena sta čč. gg. kaplana Jože Žmavc iz Rajhenburga v Trbovlje in Jože Dušič iz Trbovelj v Rajhenburg.

— **Hrušica.** Jutri v nedeljo 21. aprila uprizori dekliška Marijina kongregacija pri sv. Petru v Ljubljani »Mater Doloroso« v »Našem domu« v Hrušici ob 5. uri popoldne. — Ovire, ki so povzročile, da se predstava ni vršila, so odstranjene.

— **Generalni ravnatelj za poštne stvari dr. vitez pl. Jauregg,** sekčni načelnik v trgovinskem ministrstvu, je šel v pokoj. Cesar mu je tem povodom podelil baronski naslov. Na njegovo mesto je imenovan dosedanji predsednik nižjeavstrijskega poštnega in brzojavnega ravnateljstva Hoheisl.

— **Sv. Miklavž nad Laškim.** Na velikonočni ponedeljek je priredila tukajšnja učiteljica gospodična Ivanka Podreka, begunka iz Volč na Primorskem, z dovoljenjem in s pomočjo čisl. krajnega šolskega sveta veselico v šoli po sledečem sporedu: 1. Gregorčičeva: »Soči«, deklamacija, 2. A. Kosi: »Po mobilizaciji doma«, igra v treh dejanjih. 3. I. Bilec: »Pastir«, deklamacija. 4. »Ljudmila«, igra v petih dejanjih. Vstopnine so nabrali okrog 300 K. Čisti dobiček se je odposlal za dobrodelne namene.

— **Ljudskošolske vesti.** Okr. šolski svet v Kranju je imenoval suplentko Pavlo Močnik za začasno učiteljico na deški ljudski šoli v Škofji Loki. Učiteljico Julijo Jaklič v Besnici, ki je radi bolezni na dopustu, bo nadomestovala bivša suplentka na Bledu Ljudmila Korošec. Obolelo učiteljico S. Ludoviko Kamnar na zunanji zasebni dekliški šoli pri uršulinkah v Škofji Loki bo nadomestovala S. Klementina Drolc.

— **Smrtna nesreča.** Dne 16. t. m. je hotel črnovojniški delavec Ignacij Strah na postaji Zagorje skočiti na odhajajoč vlak. Pri tem mu je spodrsnilo in je padel pod vlak, ki ga je povozil. Bil je takoj mrtev.

— **Nemščina pri južni železnici.** Od prometnega nadzorstva južne železnice v Trstu smo prejeli notico, katere pa ne moremo priobčiti, ker je pisana v nemščini.

— **Dev. Marija v Polju.** Dne 18. t. m. je bil na postaji Zalog od stražnika ustreljen neki vojak, ponoči od 18. na 19. t. m. pa neki ruski ujetnik. V obeh slučajih je najbrže vzrok nameravana tatvina. Vsled vedno se množečih tatvin na postaji Zalog je izdalo postajno poveljstvo ostre odredbe, po katerih imajo straže dolžnost streljati na vsakogar, ki se preveč približa železnici.

— **Zasačeni tatovi.** V sredo ponoči so na postaji Zalog zasačili dva delavca, ki sta odprla plombiran vagon in kradla sladkor. Oba so aretirali in izročili sodišču. — Posestniku Jakobu Kastelicu je bilo ukradenega precej perila. Orožnikom se je posrečilo izslediti tatu v osebi neke posestniške hčere in kupčevalke s semeni iz Sadinje vasi, pri kateri so našli še nekaj ukradenega perila. Tatico, ki je bila že večkrat kaznovana, so izročili deželnemu sodišču.

— **C. kr. posredovalnica za delo vojnim invalidom, deželni urad Ljubljana.** Službo iščejo sledeči invalidi: 6 slug, 2 vratarja, 2 gozdarja, 4 za lahka dela, 3 pazniki, 3 pri železnici in 2 pri pošti. Pojasnila daje c. kr. posredovalnica, ki se nahaja v ravnateljski pisarni državne obrtne šole, Gorupova ulica št. 10, I. nadstr., vrata 33.

— **Kolkovanje.** C. in kr. cenzure zapazujejo številne nekolkovane ali pa premalo kolkovane menice, trgovske nakaznice in čeke, ki so namenjeni za inozemstvo. Ker se te kolkovne prikrajšbe do gotove mere zgode najbrž vsled pomanjkljivega znanja zadevnih postavnih določil v prizadetih krogih, se opozarjajo trgovci in obrtniki na to, da je v tuzemstvu izdane, če tudi v inozemstvu plačljive menice, čeke in trgovske nakaznice o denarnih dajatvah kolkovati po obstoječih predpisih. (Zakon o meničnem kolku z dne 8. marca 1876, drž. zak. št. 26, v zvezi s cesarsko naredbo z dne 28. avgusta 1916, drž. zak. št. 281; § 12., odstav. 2. zakona z dne 29. februarja 1864, drž. zak. št. 20; § 25. čekovnega zakona z dne 3. aprila 1906, drž. zak. št. 84.)

— **Aleksandru Girardiju odrezali desno nogo.** Znanemu priljubljenemu dunajskemu gledališkemu igralcu Aleksandriju Girardiju je moral primarij dr. Funke odrezati desno nogo pri kolenu.

— **2070 kron izgubil** je Janez Avrelijo, čevljar, najemnik v Št. Juriju, pošta Radeče, ko je vstopal v četrtek pred polnočjo v Ljubljani na vlak proti Dunaju. Kdor je našel ali izmaknil, se lepo prosi, da revežu, ki nima zdaj drugega kot osem otrok, vrne vsoto, odtegnivši si primerno nagrado. Lahko pošlje tudi na županstvo Polšnik.

## Koroške novice.

k **Celovško učiteljstvo** je izreklo dne 14. t. m. koroškemu deželnemu odboru svoje ogorčenje, ker je učiteljem nakazal za I. četrtletje 1918 tako nizke draginjske doklade, namreč samo 40—185 kron na osebo za celo četrtletje. Zahtevajo, da se krivica odstrani in ljudsko šolstvo podržavi.

k **Veliko elektrarno** mislijo napraviti, kakor poročajo »Fr. St.« pri Žihpoljah v Rožni dolini. Dala bi 50.000 konjskih moči. V ta namen da je že ustanovljena zadruga z o. z., kateri načeluje grof Vinko Thurn Valsassina, posestnik fužin v Guštanju. V ta namen nameravajo Dravo pri Vrbi vpeljati v Vrbsko jezero in potem skozi Sotesko nazaj v Rožno dolino, da dobé potrebni padec. Že Napoleon je svoj čas, ko je bila Zgornja Koroška pod francoskim gospodstvom, nameraval Dravo speljati od Podravelj naprej proti Vrbi in skozi Vrbsko jezero naprej mimo Celovca, da bi jo naredil pripravno za brodarstvo. Ker je Napoleonova vlada trajala le malo časa, se načrt ni izvršil.

k **Posl. Nagele-ju** se toži po grofu Stürgkhu in njegovih nemških »belangih,« kakor je dne 14. t. m. razodel svojim vernim volilcem v Kotarčah in Kapli. Da je po svoje okrtačil tudi Čehe in Jugoslovane, se razume pri nemškonacijonalnem poslancu samo ob sebi.

k **»Samo nemški železničar** je v vojski ‚postavil svojega moža' in brez njega bi slabo bilo z zmagami,« je trdil na shodu društva nemških železničarjev v Beljaku neki Gangelmayer z Dunaja. Doslej smo mislili, da so zmage izvojevali naši vojaki; in kaj porekó k temu nenemški in socialnodemokratični železničarji? — Kamor pogledaš, ista nemška nadutost!

k **Bismarcka** so proslavljali dne 13. aprila na slovesen način v Beljaku. Sodelovali so s petjem tudi dijaki, gimnazijci. Da bi storil kaj sličnega slovenski dijak, kako vpitje bi nastalo in tudi brez kazni bi ne ostalo!

k **Tudi Borovčiči** ali »Pileji«, t. j. tržani slavnega trga Borovlje v slovenski Rožni dolini, so se oglasili z najostrejšim protestom »zoper panslavistično gonjo brezvestnih jugoslovanskih hujskačev, ki zadnji čas obiskujejo vso Koroško« itd., itd. Zdaj je Germanija rešena!

## Primorske novice.

p **Gospodarska zadruga za goriško okolico** naznanja, da je začela poslovati v Gorici, ulica Treh Kraljev št. 8. Zadruga gre na roko kmetom goriške okolice, sporazumno z obnovitvenim uradom c. kr. namestništva. Daje pojasnila, kje je dobiti kmečkih potrebščin in če jih je kaj ali nič. Delo za obnovo bode težko in počasno. Zgodnjega krompirja, graha, fižola za oddajo letos ne bo. Skrbeli pa bomo, da se bo pridelalo v večjih množinah poznejše zelenjave za prodajo. — Za nedeljo, dne 28. aprila ob 4. uri popoldne sklicuje zadruga sestanek članov na razgovor glede obnove polja. Kjer ni moža doma, naj pride žena. Vabijo se tudi župani ali namestniki poljedelskih občin goriškega okraja. Ivan Mermolja, načelnik.

p **Iz občine Dekani v Istri:** Ker nekdo napada upravitelja občine v listih, bodi pojasnjeno resnici na ljubo: Ogromna večina prebivalstva je nestrpno pričakovala, da vlada konča nerednosti v občini in je z zadovoljstvom sprejela vest o imenovanju občinskega gerenta. Ni nam namen braniti gerenta, vendar se veselimo, da je prišla železna pest in očistila Avgijev hlev. Sedaj je konec nepotrebnim izdatkom za potnine, za seje, ki so trajale po tri dni itd. Glede aprovizacijskega odbora bodi povedano: Odbor se trudi z vso vnemo ‚da preskrbuje ljudstvo s hrano; ako ne more zadovoljiti prebivalstva popolnoma, ni kriv odbor, ampak višji faktorji.

p **Razpisana c. kr. poštna urada.** Razpisano je c. kr. poštarsko mesto v Proseku (II/2) ter enako mesto v Kojskem (II/2). Prošnje se morajo vložiti v teku treh tednov.

p **Posredovalni odbor za begunce v Gorici.** Osnoval se je posredovalni odbor za begunce, ki se vračajo na Goriško. Begunci naj se obračajo na ta odbor, ki ima sedež v Gosposki ulici št. 14. Naloga tega odbora je, skrbeti za begunce na goriških postajah, posredovati pri vojaški oblasti za prevoz begunskega blaga v domače vasi, dajati jim najpotrebnejšo hrano in prenočišče. Odbor deluje v zvezi z goriškim okrajnim glavarstvom.

p **Za dr. Krekov spomenik** darujejo prebivalci vasi Dol. Trebuše na Tolminskem vsoto 105 K 50 vin. in se, kakor so že izjavili, strinjajo z duhom blagopokojnika.

## Prosveta.

pr **Učna snov za pouk o alkoholu v ljudski šoli.** Tako je naslov knjižici, katero je spisala A. Štupca, izdala pa »Sveta vojska« v Mariboru kot šesti zvezek Zbirke protialkoholnih spisov. (Cena 50 vin., po pošti 53 vin.) Knjižica je namenjena učiteljstvu. Ako hočemo strezniti ljudstvo, moramo začeti pri mladini. Treba je vcepiti že šolarjem stud do pijančevanja ter jih kolikor mogoče dovesti do popolne zdržnosti. Če se to posreči naši šoli, je zagotovljena našemu narodu boljša bodočnost. Saj trezen narod je podjeten, dovzeten za vse dobro, sposoben za vsako kulturno delo. S tem podaja »Sveta vojska« učiteljstvu nekaj primernega gra-

diva v porabo pri protialkoholnem pouku. Lahko mu služijo kot podlaga. Knjižico priporočamo.

pr **Glasba.** Za majniško pobožnost je zložil Ign. Hladnik pet Marijinih pesmi za solo, mešan zbor in orgle pod naslovom »Zdrava Marija«, kot op. 69. To so njegove najlepše Marijine pesmi, posebno pripravne za cerkvene koncerte, ker so vse kitice uglasbene. Cena partituri 3 K.

pr **Na zagrebškem odru** je prvič nastopila v opereti »Grofa Luksenburga« kot Julietta Vermont Slovenka Pavla Vesjak. Listi hvalijo njen nastop.

## Ljubljanska aprovizacija.

a **Iz seje mestnega aprovizačnega odseka dne 19. aprila 1918.** Prihodnji teden razdeljuje mestna aprovizacija po ¼ kg kaše na osebo. Le dva okraja ne dobita kaše, ker je za vse okraje ni dovolj na razpolago in se jima zato razdeli po ¼ kg ajdove moke. S to razdelitvijo je izčrpana cela zaloga ajdove moke in s tem tudi cela zaloga moke za kuho. Če ostane kontingent za krušno moko še nadalje v današnji izmeri, potem je popolnoma izključeno, da bi bilo mogoče v doglednem času še katerikrat honorirati izkaznice z moko. Za kruh je moke zagotovljene za cel tekoči in prihodnji mesec. Splošno se pritožuje občinstvo, da peko nekateri peki mnogo slabši kruh kot drugi. Kakor smo že večkrat zagotavljali, dobe vsi peki v Ljubljani enako moko in bi zato morali peči tudi vsi iste kakovosti kruh. Ako kdo izmed pekov peče slabši kruh kot drugi, je na vsak način manipuliral z moko in porabil boljše vrste moko za druge namene in ne za peko kruha. Mestna aprovizacija je imela že ponovno priliko nastopiti proti takim brezvestnim pekom in jih je kaznovala ter nekaterim celo odvzela koncesijo. Ker se pa pritožbe še vedno množe, bo mestna aprovizacija v prihodnje še strožje nastopala proti onim pekom, kateri ne bodo pekli kruha take kakovosti, kot ga je po prevzeti moki zahtevati. Po posebnih organih se bodo napravile po pekarijah kontrole in kogar se bo zalotilo, da se poslužuje za peko kruha slabše mešanice moke, kot jo je prejel, se mu brezpogojno odvzame koncesijo. Dovoz jajc zelo pada, ker se je produkcija tudi zelo znižala. Tako na primer je v tem času leta 1916. prejela mestna aprovizacija 880.000 jajc leta 1917. 373.000 jajc in letos samo 171.000 jajc. Cena je bila leta 1916. 12 vin., leta 1917. 32 vin. in letos 70 vinarjev za kos. Organizacija za nakup jajc je izvedena skoraj do popolnosti, ker ima mest. aprovizacija v vsakem večjem kraju po celem Dolenjskem svojega pooblaščenca in nabiralca. Navzlic visokim cenam ni mogoče dobiti blaga in kakor danes položaj kaže, jajc tudi v najboljši seziji ne bo toliko na razpolago, da bo v polni meri krita potrebščina prebivalstva. Rajoniranje pri razdelitvi mesa, kakor tudi pičlo odmerjeni kontingent za ljubljansko mesto zahteva, da se meso razdeli kolikor mogoče pravično in ekonomično med posamezne prodajalne. Izkazalo se je, da bo neobhodno potrebno centralizirati klanje živine in razdeljevati mesarjem meso. Danes razdeljuje mesarjem »zadruga mesarjev« živino in ne meso. Odsek zato sklene pozvati zadrugo mesarjev, da pripravi vse potrebno, da prične klati živino skupno in razdeli potem meso med svoje člane.

a **Nakazovanje moke in kaše trgovcem.** Trgovcem se bode nakazovala moka v ponedeljek, dne 22. aprila ob 9. uri dopoldne v mestni posvetovalnici.

a **Mestna aprovizacija** bo delila izdelke iz prekajevalnice Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine v svoji prodajalni v Gosposki ulici na bele izkaznice za nakup mesa po sledečem redu: V ponedeljek, dne 22. aprila od 8. do 10. ure dopoldne štev. 1601 do 1700, od 10. do 12. ure dopoldne štev. 1700 do 1800, od 3. do pol 5. ure popoldne štev. 1800 do 1900, od pol 5. do 6. ure štev. 1900 do 2000; v torek, dne 23. aprila: od 8. do 10. ure dopoldne štev. 2000 do 2100, od 10. do 12. ure dop. štev. 2100 do 2200, od 3. do pol. 5. ure popoldne štev. 2200 do 2300, od pol 5. do 6. ure popoldne štev. 2300 do 2400; v sredo, dne 24. aprila: od 8. do 10. ure dopoldne štev. 2400 do 2500, od 10. do 12. ure štev. 2500 do 2600, popoldne od 3. do pol 5. ure štev. 2600 do 2700, od pol 5. do 6. ure štev. 2700 do 2800; v četrtek, dne 25. aprila: od 8. do 10. ure dopoldne štev. 2800 do 2900, od 10. do 12. ure štev. 2900 do 3000, od 3. do pol 5. ure popoldne štev. 3000 do 3100, od pol 5. do 6. ure štev. 3100 do 3200. — Vsaka oseba dobi četrt kilograma: cene se izvedo v prodajalni.

a **Telečje meso za težko bolne, ki leže.** Tisti težko bolni bolniki, ki leže in ki so se priglasili v aprovizacijski pisarni na Poljanski cesti št. 13 do petka, 19. t. m., prejmejo telečje meso v nedeljo, dne 21. t. m. na Poljanski cesti št. 15. S seboj je treba prinesti tiste izkaznice, na katere prejemajo meso.

a **Meso na rumene izkaznice C štev 1 do 1300.** Stranke z rumenimi izkaznicami C štev 1 do 1300 dobé meso po znižanih cenah v ponedeljek, 22. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le red: od 1. do pol 2. št. 1 do 130, od pol 2. do 2. št. 131 do 260, od 2. do pol 3. št. 261 do 390, od pol 3. do 3. št. 391 do 520, od 3. do pol 4. št. 521 do 650, od pol 4. do 4. št. 651 do 780, od 4. do pol 5. št. 781 do 910, od pol 5. do 5. št. 911 do 1040, od 5. do pol 6. št. 1041 do 1170, od pol 6. do 6. št. 1171 do 1300.

## Ljubljanske novice.

lj **Glasbena Matica.** Tretjič se vrši slavnostna Krekova akademija v torek, dne 23. aprila! Za prvo in drugo izvajanje velik del občinstva ni mogel dobiti vstopnic. Bile so vse razprodane. Opozarjamo, da za jutrišnjo, nedeljsko akademijo sploh ne bo večerne blagajne. Za tretje izvajanje, to je za torek, 23. aprila pa se vstopnice dobijo in so se danes začele prodajati v trafiki v Prešernovi ulici.

lj **»Karlov teden« v Ljubljani.** Vojaška in deželnobrambovska krdela ljubljanske posadke prirede v »Karlovem tednu« — od 5. do 11. maja t. l. — vrsto dobrodelnih večerov povsem vojaškega značaja. V kolikor se bodo te prireditve vršile v javnih prostorih (gledališčih, koncertnih dvoranah i. sl.) se bo v goste naprosilo tudi civilno prebivalstvo. Podrobnejša obvestila slede.

lj **Šentjakobsko prosvetno društvo** obišče jutri popoldne pod vodstvom gosp. ravnatelja dr. Jos. Mantuanija naš deželni muzej, da si ogleda arheološke priče, ki dokazujejo, da ima naš narod izključno lastninsko pravico do jugoslovanske zemlje. — Zberite se v obilnem številu pred deželnim muzejem točno ob 4. uri popoldne. — Hrvatski kurz se prihodnjo sredo prične točno ob 8. uri zvečer.

lj **Kongregacija za gospode** ima svoj običajen shod prihodnji ponedeljek ob 7. uri zvečer v kapeli v Marijanišču.

lj **Vincencijeva družba** ima sv. mašo za svoje člane jutri, v nedeljo ob 7. uri v kapeli Marijanišča, — ne ob pol 7., kakor je bilo pomotoma naznanjeno.

lj **Ženski odbor** za invalide ima skupno sejo z moškim odborom v prostorih Alojzevišča v sredo, dne 24. aprila, ob 5. uri popoldne.

lj **Katoliško društvo za delavke** ima jutri dne 21. aprila ob 6. uri popoldan predavanje v društvenih prostorih.

lj **Seja ljubljanskega občinskega sveta** bo 23. aprila 1918 ob šestih popoldne.

lj **Ivana Zadnikarjeva.** 14. t. m. je zamrla in 16. v Ljubljani pokopana bila gospa Zadnikarjeva. V očetni hiši na Glincah je pred svojo preselitvijo v Kranj veliko občeval Prešerin. Pogosto je rajnico zadnja leta posetoval prof. Tomo Zupan. Njeni spomini na pesnika niso bili tako malenkostni, kot je v svoji skromnosti zatrjevala. Veliko teh pripovedovanj mu je v največjo čast. Umrla — bi bila letošnjo jesen doživela 92 let — je svojo rodbino izredila odlično in narodno. Mir jej bodi!

lj **Premog za Ljubljano.** Kakor čujemo, namerava vzeti vojaško poveljstvo v Gradcu še teh par konj, s katerimi razpolaga dež. vlada, da more prevažati s kolodvora Ljubljani določeni premog. Ni li tu nobene moči, ki bi raztolmačila graškemu poveljstvu, da hoče ljubljansko prebivalstvo tudi živeti? Pozimi smo redili konje, ni bilo premoga — danes je premog — ne bo vprežne živine. V nekaterih krajih je nakupičenih stotine konj, ki vsled pomanjkljive razdelitve od gladu in dolgočasnosti ginevajo, kjer bi jih bilo treba in kjer je dovolj krme, jih ni.

lj **Semenski fižol, proso, koruzo in ajdo** za mesto Ljubljano, bo oddajal Žitni zavod prihodnji teden. Dotičniki, ki so se svoječasno zglasili na magistratu, naj se javijo v dopoldanskih urah v pisarni Žitnega zavoda, Dunajska cesta štev .31, nakar prejmejo, istotako v dopoldanskih urah, žito v skladišču na Emonski cesti štev. 2. Priglašenci s črko A do M pridejo na vrsto v ponedeljek in torek 22. in 23. aprila, s črkami od N dalje pa v sredo in četrtek 24. in 25. aprila. Pozneje se žito ne bo več oddajalo.

lj **Ob dnevih naborov** smo videli po ljubljanskih ulicah prežalostne pojave. Mladi fantje, ki so bili komaj iz otroških let, popolnoma nerazviti, so posnemali nekdanje korenjaške nabornike. Pijani in objeti so se potikali po ulicah, kričali s svojimi otroškimi glasovi, prepevali v fijakerjih z drobnimi soprani, ki so se jim zastonj trudili dati nekaj barve moškega glasu, ter bahali: »Tauglih!«

lj **Ušel je z doma** 25letni slaboumni Karel Klatzer v smeri proti Črnučam. Klatzer je male postave, oblečen v siv plašč, rjavkaste hlače, v domačih čevljih in razoglav. Eno roko in eno nogo ima krajšo. Kdor ga dobi, naj ga pripelje v Ljubljano, Jeranova ulica št. 5.

## Narodno gospodarstvo.

g **Depozitna blagajna v Bukareštu.** (Cassa de Depunere Bukarest.) Interesente se pozivlja, da svoje zahteve proti depozitni blagajni (Cassa de Depunare) v Bukareštu čimprej priglase varstveni posredovalnici za avstrijsko premoženje v inozemstvu (Schutzstelle für österreichische Vermögen im Auslande, Wien, I., Stubenring 8). Bančno nadzorstvo upravnega štaba je sedaj privolilo, da Depozitna blagajna depozite in konsignacije na posameznih kontih do vsote 30.000 levov mesečno tudi tedaj vrne, če se je vloga ali položba pred 12./25. novembrom 1916 izvršila.

g **Ljubljanska kreditna banka.** Dne 15. aprila t. l. se je vršil XVIII. občni zbor Ljubljanske kreditne banke pod predsedstvom dr. Ivana Tavčarja ob številni udeležbi delničarjev. Kako intenzivno delovanje je banka razvila v preteklem letu, pričajo najbolje dosežene prometne številke. Skupni promet v vseh bančnih oddelkih znaša blizu 3 milijarde kron in je skoraj še enkrat tolik kakor v letu 1916. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička K 1,285.511.40 je občni zbor soglasno sprejel, vsled česar se določi K 700.000.— za izplačilo 7 odstotne dividende za leto 1917, počenši s 15. aprilom t. l., na kupon štev. 17, rezervnim zakladom se dodeli K 361.770.15, pokojninskemu zakladu K 60.000.—, za vojne in druge dobrodelne namene K 15.000.—, statutarično določena tantijema upravnemu svetu K 72.374.12, nagrada nadzorstvenemu svetu K 10.000.— in ostanek K 66.367.13 se prenese na novi račun. Predlog upravnega sveta za zvišanje delniške glavnice od 10 na 20 milijonov kron je bil soglasno sprejet ter bodo nove delnice izdane, čim prejme banka tozadevno vladno dovolilo.

## Narodna obramba.

* **»Slovenski Straži«** so darovali: Mohorjani v Sežani po župnem uradu 40 K; podružnica Ligojna, p. Vrhnika, 10 K 40 v; »Svetobor«, želeč obilo sreče »Slovenski Straži«, 5 K 66 v; nabrano v veseli družbi z Jesenic na Vel. nedeljo 21 K; podružnica Radeče pri Zid. mostu po č. g. Fr. Hönigmann, 20 K; podružnica Breznica, p. Žirovnica, 100 K; Ivan Fatur, Rakek, iz nabiralnika, 11 K; Mohorjani na Pečinah na Tolminskem 20 K; Bralno društvo v Gornjemgradu 10 K; Josip Mlakar, 5 K; Mohorjani v Kranju 40 K 90 v; iz sodne poravnave Urbanija contra Bregar, plačal g. Bregar potom pisarne dr. Pegana za »Slov. Stražo« 100 kron.

* **Slovenska zemlja za nemške vojake.** »Südmarka« je kupila v obmejni občini Brdo pri Šmohoru na Koroškem 12 oralov zemlje, kjer bo zgradila vojaške domove za nemške vojake s Koroškega.

## Ženski vestnik.

ž **Žensko volilno pravico za kongres** je sprejela poslanska zbornica Združenih držav severne Amerike.

ž **Napredek nemških krojačic** nam kažejo naslovi naslednjih spisov, ki jih je z ozirom na prehodnjo gospodarstvo ravnokar izdala »Državna zveza nemških krojačic«: 1. Letak o organizaciji strokovnih razredov za krojačice na obveznih nadaljevalnih šolah; 2. cenik z najnižjimi cenami za delo damskih oblek po meri; 3. brošura o zgodovini zadružniške organizacije samostojnih krojačic v Velikem Berlinu. Vse tri tiskovine je dobiti za 1 marko (Bureau Vogt, Charlottenburg, Schloßstr. Nr. 50).

ž **Ženske ravnateljice na licejih** zahtevajo na Nemškem. V utemeljevanju pravijo: Kakor mora pri vzgoji dečkov imeti odločilni vpliv moški, tako gre v dekliški vzgoji prva beseda ženski. To je pa le mogoče, ako je vodstvo šole v ženskih rokah. Vzgojnih nalog, ki jih moramo terjati od tistih, ki vodijo doraščajočo žensko mladino, nikdar ne more popolnoma rešiti moški, marveč edinole ženska. Le ženska natančno pozna žensko, njene dušne in telesne zmožnosti in lastnosti, le ženska dovolj globoko ume dolžnost in naloge ženskega življenja, da je sposobna, pripravljati nanje doraščajoča dekleta. Za vzgojo deklet je zato velikega pomena, da zavzemajo odgovorna voditeljska mesta v dekliških zavodih ženske.

ž **Pogojna dovolitev možitve pisarniškim oficiantinjam.** Doslej se pisarniške oficiantinje niso smele omožiti, to se pravi, katera se je hotela poročiti, je morala brez vsake odškodnine ali pokojnine pustiti službo. Sedaj je justični minister izdal nove predpise, ki določajo: Možitev se dovoli od slučaja do slučaja; prošnje rešuje justično ministrstvo. Pisarniška oficiantinja, ki se hoče poročiti, mora imeti najmanj pet službenih let za seboj. Ženin mora pred poroko pismeno izjaviti, da pozna službene predpise in da soglaša, da njegova žena na podlagi teh predpisov nadaljuje službo; dalje se mora obvezati, da ne bo ugovarjal nobeni službeni odredbi oblasti v službenem razmerju njegove žene; oficiantinja pa mora državi izrecno priznati pravico, da ji odpove službo, kadarkoli hoče, čeprav po petnajstih ali dvajsetih službenih letih. Razen tega mora ženin dokazati svojo neoporečnost in zagotovljene dohodke. — Te določbe, v kolikor se tičejo ženina, so pač upravičene; toda kar se zahteva od oficiantinje, je naravnost kruto in kaže, da država misli edino-le na svojo lastno korist.

ž **Veliko narodno reševalno delo na Hrvatskem.** 10.000 stradajočih otrok iz Bosne in Hercegovine, Dalmacije in Istre je nadomestil doslej osrednji deželni odbor v Zagrebu po Hrvatski in Slavoniji. Ker vsak sprejme otroka za dalj časa, treba računati, da stane vsak otrok svojega gostitelja najmanj 1000 kron, kar bi znašalo skupaj 10 milijonov kron. Ogromna vsota, ki bi se bolje in koristneje ne dala naložiti. Kako potrebno je to reševalno delo, nam pove naslednja izjava neke učiteljice: »Posavje, rodovitna zemlja, bi moglo prehraniti dvajsetkrat več otrok. Že pred vojno je bilo tako in ravno zato so tamkaj tako napredovali madžarski in pa nemški kolonisti. Pri njih hiše polne otrok, pri nas prazne. Začasa vojne je postalo še slabše. Naša občina je n. pr. velika in bogata; pred vojno je štela štiri tisoč duš. A lani so prinesli k krstu sedem otrok... Sedem! Čez pet, šest let, bodo mogli šolo enostavno zapreti, ker bo odveč...«

### LISTNICA UREDNIŠTVA.

V. B v P. Dopisa »Kako sva...« žal ne moremo obaviti; ni prostora!

Pri slabokrvnosti, bledici, nagnjenju za obolenje na sluznicah z nečisto kožo in izpuščaji učinkuje naravna »Franz Josef« grenčica s tem, da naglo razredči, brez bolečin odvaja, zanesljivo očisti sokove in na najugodnejši način vpliva na prebavno moč želodca in črev.

Fellerjeve tek vzbudljive, lagodno odvajalne rabarbarske kroglice z zn.
„ELSA-KROGLICE"

prinesejo olajšavo
6 škatljic franko 7 K 37 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 134 (Hrvaško). — Čez 100.000 zahvalnih pisem.

Proda se **glasovir** po nizki ceni. — Naslov pove uprava lista pod štev. 1338, ako znamka za odgovor.

**Strežnico** za snaženje trgovinskih prostorov in izložbenih šip samo predpoldanska služba, išče trgovina P. MAGDIČ V LJUBLJANI.

IŠČE SE **dekle** za vsa domača dela
Plača po dogovoru. J. GALE, ROŽNA DOLINA 285.

Odda se v najem **stanovanje** z 2 odnosno 3 sobami, kuhinjo ter s pritiklinami ter sprejme **vzgojiteljica** ki bi bila zmožna tudi stenografije ter strojepisja. — Ponudbe na upravo pod štev. 1319.

Vsled pomanjkanja prostora prodam **krasno salonsko opravo** Kje, pove uprava lista pod štev. 1325.

**Blagajničarka** se takoj sprejme pri tvrdki A. Persché, Ljubljana, Pred škofijo 21.

Iščem za takoj dobro, skrbno in pošteno, če mogoče že priletno **gospodarico** k velikemu posestvu in številnim otrokom brez matere. Cenjene ponudbe na naslov: Rudolf Makarovič, Novomesto.

## Razpis ustanov.

c. in kr. mornariški akademiji je oddati em letu 1918/19 štiri od dežele kranjske ovljene, po velikem admiralu Antonu Hausu imenovane ustanove za sinove neimovitih slojev prebivalstva kranjske dežele.

Splošni pogoji za sprejem v prvi letnik c. in kr. mornariške akademije so:

1. Domovinstvo na Kranjskem;
2. Telesna sposobnost za mornariško vzgojo in bodočo vojno službo na morju; to sposobnost je dokazati po »Predpisu za zdravniško preiskavo pomorskih aspirantov in prosilcev za sprejem kot gojenca c. in kr. mornariške akademije«, izdanem z mornariškim pravilnikom v XXII. komadu leta 1902 (za poveljstva in zavode c. in kr. vojske januarja l. 1903);
3. Zadovoljivo nravno vedenje;
4. Izpolnjeno štirinajsto in neprekoračeno šestnajsto leto starosti;
5. Z najmanj zadovoljivim (dobrim) uspehom dovršeno dosedanje šolanje in sicer: štirje nižji razredi kake javne tuzemske srednje šole ali ravno toliko letnikov kake vojaške nižje realke z nadaljnim pogojem, da je prosilec dobil v matematiki najmanj red »dobro«.

Prošnje za eno gori omenjenih ustanov v svrho sprejema v c. in kr. mornariško akademijo je poslati deželnemu odboru vojvodine Kranjske in to najkasneje do 1. junija t. l.

Pozneje došle prošnje se ne bodo vpoštevale.

Izključujejo se prosilci, ki imajo v prvi vrsti pravico do kakega eraričnega mesta.

Prošnji je priložiti:

1. Krstni list;
2. domovinski list (državljanski);
3. izpričevalo vojaškega zdravnika;
4. izpričevalo o cepljenju koz, če cepljenje ni potrjeno v zdravniškem izpričevalu;
5. vsa spričevala srednje šole in sicer tudi zadnje spričevalo od I. semestra;
6. spričevalo o premoženju, potrjeno od pristojnega županstva in župnega urada in ravno tako nravstveno spričevalo.

Prošnje je kolkovati s kolkom za 2 kroni, vsako prilogo pa s kolkom 50 vin., če že ni itak kolkovana.

Prošnje smejo vložiti samo starši (oče, ali če njega ni, mati ali varuh).

**Kranjski deželni odbor**
v Ljubljani, dne 20. aprila 1918.

---

Kupim kompletno dobro ohranjeno
**opravo**
za eno ali dve sobi. Pismene ponudbe z navedbo cene in vrste lesa na upravo lista pod »oprava«.

---

**Hiša**
na prodaj; podrobnosti se izvedo v župnem uradu Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

---

**Ženitna ponudba.**
Gospod, star 26 let, vojaščine popolnoma prost, po poklicu vlakovodja, z lepim poslopjem: obrt gostilna in mesarija; 20.000 K denarja, se želi seznaniti z boljšo gospodično, 18—24 let staro. Le resne ponudbe s sliko. Tajnost strogo zajamčena. Ponudbe na upravo lista pod **štev. 1329.**

---

**Starejši večji posestnik**
brez otrok, z malim kapitalom in pokojnino, potrebuje radi smrti žene drugo soprogo, ki bi bila od 28 do 38 let stara in v gospodinjstvu kot v gospodarstvu dobro izurjena. Dopisi s sliko naj se blagovolijo poslati na **Antona Žvokelj v Horjulu pri Ljubljani.** 1380

---

**Prodajalka**
za trgovino čevljev se takoj SPREJME. — Reflektira se le na dobro moč, ki je v tej stroki izvežbana ter slovenskega in nemškega jezika zmožna. — Pismene ponudbe s sliko na tvrdko
**PETER KOZINA & CO. V LJUBLJANI.**

---

**Kontoristinja**
z večletno prakso, zmožna obeh jezikov, se takoj SPREJME. Ponudbe z natančnimi podatki in sliko na »poštni predal 73« v Ljubljani. 1323

---

**Vžigalnike na benzin**
komad K 6·—; trgovci dobijo popust; ima v zalogi
**F. K. KAISER, LJUBLJANA,**
1331 Šelenburgova ulica št. 6.

---

**Učenka**
se sprejme v večjo trgovino na deželi. Reflektira se le na močnejše dekle iz poštene hiše, z lepo pisavo in zanesljivo v računstvu. — Ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo pod »na Dolenjskem 1299«.

---

Opeko, apno, cement,
oziroma kak drug stavbeni materijal dam za nekaj
**semenskega krompirja**
**IVAN OGRIN, LJUBLJANA,**
Gruberjevo nabrežje.

---

Sprejmeta se **2 prodajalki**
zmožni slovenščine in nemščine v govoru in pisavi. Natančne ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevo plače na upravo lista pod šifro »Poštena«.

---

Proda se večja množina
**strešne opeke**
Oddaja se v vsaki množini.
**MIHAEL HAFNER, Spodnja Šiška 162.**

---

Oddelek
**dobrih zidarjev**
se sprejme proti dobri plači. Dobava živil se preskrbi. — Ponudbe na tvrdko
**G. TÖNNIES, stavbno podjetje, LJUBLJANA.**

---

**KLAPEC** vajen živine in poljskega dela, zmožen voditi manjše gospodarstvo, se proti dobri plači in hrani **SPREJME PRI JOSIPU RUDMAN, trgovcu v KRŠKI VASI PRI KRŠKEM.** 1235

---

Pošten
**MLINAR**
ki se razume tudi na žago, dobi takoj službo s hrano in stanovanjem pri
**JUSTINI KUŠLJAN, Št. Jernej št. 25, Dolenjsko.**
Plača po dogovoru.

---

**Čevljarski pomočnik**
se takoj sprejme na trajno delo. Za hrano je preskrbljeno.
**JOSIP PREŠEREN, SP. ŠIŠKA-LJUBLJANA,**
Celovška cesta štev. 82.

---

**Instruktor**
1½ do 2 uri na dan za učenca mestne šole se išče za takoj. — Ponudbe z označenjem plačila na: **Ljubljana, poštni predal 38.**

---

**Dobra kuharica**
se išče. Plača 40 do 50 kron mesečno. Nastop službe čim preje. Osebno predstaviti se: **Ljubljana, Franca Jožefa cesta štev. 16, I. nadstropje.**

---

Kot **trgovski učenec**
želi službe dober, krepak 14 letni deček s popolno oskrbo. Nastop takoj ali po dogovoru. — Pobližje iz prijaznosti v modni trgovini **P. Magdić, Ljubljana.**

---

:: GORICA :: Stolna ul. 2-4 **F. BATJEL** LJUBLJANA Stari trg št. 28
**TRGOVINA IN MEHANIČNA DELAVNICA.**
Moška in ženska DVOKOLESA še s staro pneumatiko, ŠIVALNI in PISALNI STROJI, GRAMOFONI, ELEKRIČNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce.

---

Sprejme se trezen, zanesljiv
**hlapec**
v trajno službo proti dobri plači. Oglašajo naj se samo taki z dobrimi spričevali. Ponudbe sprejema uprava »SLOVENCA« pod šifro »Zanesljiv«.

---

**Bukovo oglje**
za sukcesivne dobave do konca marca 1919 kupi v vsaki množini
**Preskrba goriva za Primorsko, društvo z o. j. v Trstu.** 1314

---

**2 delavski stanovanji**
SE ODDASTA družinama z odraslimi otroci pod pogojem, da njihovi člani pomagajo pri delu na polju ali pri stavbah. Več se poizve pri stavbeni tvrdki
1287 **IVAN OGRIN, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 8.**

---

**Prva slovanska tovarna igralnih kart**
začne prihodnje dni z
**zopetno prodajo**
svojih **slovanskih igralnih kart.**
Vprašanja in korespondenco na: **»Komisijska prodaja prve slovanske tovarne igralnih kart v Ljubljani«.**

---

**GARJE**
srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini **mazilo zoper srbečico.** Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštnine prosto. Prodaja in razpošilja **lekarna Trnkóczy v Ljubljani,** zraven rotovža. 1212

---

**Delavci in delavke**
se sprejmejo proti dobri plači
**Remisa električne cestne železnice, Ljubljana, Zaloška cesta št. 25.**

---

**Mlatilnice, gepeljni, slamoreznice**
ter drugi poljedelski stroji tovarne **Umrath** se lahko naročajo ter vzorci ogledajo pri
**FRANC HITTI, LJUBLJANA,**
Sv. Martina cesta štev. 2.

---

93
**Štambilije**
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
**Anton Černe**
graver in izdelovatelj kavčuk-štambilijev
**Ljubljana, Dvorni trg št. 1.**

---

**Sadni mošt**
1302 ima v zalogi
**IVAN OGRIN, LAVERCA PRI LJUBLJANI.**

---

**Služkinja**
poštena in marljiva, ki pozna tudi kmečka dela ter ima veselje do otrok, SE SPREJME k boljši družini na deželo v slovenskem delu Koroške. — Plača po dogovoru, **hrana dobra in zadostna.** — Nastop takoj. **KRŠČANSKO ŽIVLJENJE IN LJUBEZEN DO OTROK STA PREDPOGOJ!** Ponudbe sprejme iz prijaznosti upravništvo lista pod: **Zadovoljna služkinja 1282.**

---

**Ženitna ponudba.**
**Železniški revident,** simpatične zunanjosti, lastnik veleposestva in veletrgovine, želi resnega znanja s primerno, simpatično in dobrosrčno gospico, brezhibne preteklosti, ki ima veselje do gospodinjstva in trgovine. Ponudbe, če mogoče s sliko, ki se vrne, naj se pošljejo, če mogoče priporočeno, na naslov: **»Gospodar«, posredovalnica »Union«, Dunaj I., Graben štev. 14.** — Anonimna pisma se ne upoštevajo. Tajnost je popolnoma zajamčena.

---

**RADI PREVZEMA DRUGEGA PODJETJA**
**PRODAM**
resnemu kupcu, kateri želi denar dobro naložiti, svojo dobro vpeljano
**trgovino s celo zalogo**
**S PAPIRNATIM IN GALANTERIJSKIM BLAGOM.**
Kupec si lahko zasigura lokale in stanovanje za več let. Vse je jako pripravno urejeno. Natančneje se izve v moji trgovini
**Fr. Iglič**
**LJUBLJANA. MESTNI TRG 11.**
trgovec s papirjem in galanterijo na drobno in
1309 debelo.

---

**Dražbeni oklic.**
**Hranilnica in posojilnica v Cirknici** razpisuje s tem prostovoljno dražbo svojih **gospodarskih poslopij in zemljišč na Uncu hiš. št. 10** (prej Beletovo posestvo) **na dan 24. aprila 1918 ob 9. uri dopoldne** na licu mesta; **dne 25. aprila 1918 ob 9. uri dopoldne** dražba
**travnikov v Planinskem logu.**
Dražbeni pogoji se naznanijo pred dražbo. 1243

---

**Srbečico**
garje, lišaje in vsakovrstne kožne bolezni odstranja zanesljivo in naglo **Bernsteinovo mazilo** brez duha. Cena 3, 5 in 9 kron. Sem spadajoče Bernsteinovo milo 5 kron. — Izdeluje lekarnar **Aleksander Gerö, Nagykörös 30,** Ogrsko.
366

---

**Kupujte le domač izdelek, to je:**
**Emona**
PRIZNANO NAJBOLIŠI
**pralni prašek**
**Dobiva se v vsaki prodajalni!**

---

Vsakovrstne SLAMNIKE, slamnate torbice (cekarje), **predpražnike, slamnate čevlje** (šolne) priporočam gospodom trgovcem za obila naročila.
688 **FRAN CERAR, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.**

---

**Črno brinje**
lepe, čiste in zdrave kakovosti se dobi pri tvrdki
**J. KNEZ v LJUBLJANI**
Marije Terezije cesta 3.

---

Nove avstrijske
**srečke Rdečega križa**
**Izvrsten igralni načrt! — Glavni dobitek prihodnjega žrebanja dne 1. maja 1918**
**200.000 K.**
**Nadalini dobitki:**
1 dobitek po K 40.000 || 2 dobitka po K 5000
2 dobitka po K 10.000 || 10 dobitkov po K 1000
in mnogo manjših dobitkov.
Do 1920 **4 žrebanja letno. — Vsaka srečka mora do leta 1956 biti izžrebana.**

**Nakupna cena 45 kron.**

Po pošiljatvi tega zneska in 60 h za rekomandacijo in efektni prom. davek, se dopošlje naročilcu nemudoma originalna srečka.

**Cena na zmerne mesečne obroke:**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3 komadi | na 37 mesečnih obrokov | po K | 4.50 |
| 5 komadov | na 37 mesečnih obrokov | po K | 7.50 |
| 10 komadov | na 37 mesečnih obrokov | po K | 15.— |
| 15 komadov | na 37 mesečnih obrokov | po K | 22·— |

Kupci na obroke dobe po nakazilu prvega mesečnega obroka zakonit dobitveni list z naznanilom številke. — **Edina igralna pravica po plačilu prvega obroka.** — Žrebalna lista in poročnice na razpolago. — Naročniki z bojišča naj naznanijo svoj domači naslov, ker so vrednostne pošiljatve na bojišče **nedopustne. Bančna firma**
**JOSIP KUGEL & Co.**
Poslovalnica c. kr. razredne loterije
**Dunaj, VI. Mariahilferstraße št. 105.**
Pošt. hran. račun 146.965. 1219

---

**Srbečico, lišaje**
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno „Skaboform" rujavo mazilo". Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 2·50 veliki K 4·— porcija za rodbino K 11·—. Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520**
Pazite na varstveno znamko **„Skaboform"!**

---

**Paramente**
cerkveno orodje, celotne cerkvene oprave itd.
dobavlja najcenejše
**JOSIP VEND, specialna trgovina, Jabloné ob Orlici, Češko.**

---

**Ročni mlin za žito!**

Moj izvirni ročni mlin za žito je izboren za debelo in fino mletev vsakovrstnega žita, je priprosto pa trpežno izvršen z izmenjajoč. mlevnimi ploščami iz trdega materijala in skoro neporušen tudi pri največji porabi. Neobhodno potreben za vsako gospodinjstvo. **Model 4** z vrtilom za mali obrat, teža 7 kg K 100·—. **Model 5** z gonilnim kolesom za večji obrat okolu 12 kg K 120·—. Razpošilja z Dunaja proti predplačilu zneska glavno zastopstvo **MAX BÖHNEL, Dunaj IV. Margaretenstr. 27.**

---

**Kranjska deželna podružnica**
**n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II**
**sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.**
**Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.**
Prospekti zastonj in poštnine prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

---

**Tehnična pisarna** 2780
za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. **zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.**
**VALENTIN ACCETTO**
zapriseženi sodni izvedenec
v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.
Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zajamčena.

Katoliška tiskarna v Ljubljani. Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.